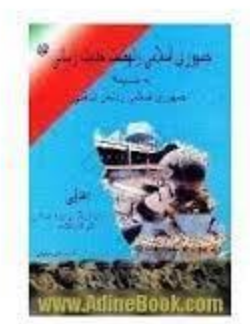

جمہوری اسلامی و نهضت خدمت رسانی

محمد تقی صرفی پور

مقدمه کتاب جمهوری اسلامی و نهضت خدمت رسانی

خدمت رسانی مسئولین به مردم

خدمت رسانی از دیدگاه امام خمینی (رض)

موانع خدمت رسانی به مردم

1- رشوه خواری

2- عدم اطلاع مسئولین امر از مشکلات مردم بعضی مناطق

3- فامیل سالاری

4- اسراف و تبذیر در بودجه بیت المال

رشوه خواری

فامیل سالاری

عدم اطلاع مسئولین امر از مشکلات مردم بعضی مناطق

اسراف و تبذیر در دستگاههای دولتی

خدمت رسانی مردم به یکدیگر

ایثار

ایثار در سه روز

شیخ زین العابدین مازندرانی

شیخ مرتضی 'انصاری

آثار خدمت رسانی

1- تشکر از ایثارهای مردم وارج نهادن به فداکاریهای آنان

2- نشان دادن چهره زیبای اسلام به دنیا

3- ایجاد عدالت اجتماعی

4- ایجاد زمینه برای وارد شدن به میدان علم و صنعت و هنر سالم

5- اطاعت از رهبری و علما و مراجع بزرگ

6- خدمت رسانی در بیانات حضرت امام و رهبری

منابع نهضت خدمت رسانی

سپاس بیکران خداوند حکیم و صلوات فراوان بر سرور انبیاء حضرت محمد مصطفی و اهل بیت طاهرینش

یکی از برکات عظیم نظام جمهوری اسلامی، برطرف شدن بسیاری از مشکلات عمرانی و بهداشتی در کشورمان است. مردم ایران در دوران طاغوت در محرومیت و فقر زندگی می کردند و از امکانات اولیه محروم بودند. اکثر مردم در خانه حمام نداشتند. فقط ده شهر ایران از نعمت گاز برخوردار بود. اکثر مردم تلویزیون نداشتند. ماشین نداشتند. و...

اما ولی در مدت بیش از چهل سال از تاسیس نظام اسلامی، تحول بزرگی در عمران و آبادانی جای جای کشورمان ایجاد شد و با نهضت خدمت رسانی که به فرمان حضرت امام شروع شد نظام اسلامی ان چنان جهادی کار و تلاش کردند که اکثر مردم بتدریج از محرومیت خارج شدند و از امکانات بهره مند گردیدند. و این نهضت خدمت رسانی ادامه دارد تا زمانی که همه مردم از محرومیت خارج شوند.

در این کتاب به اهمیت خدمت رسانی در اسلام و به موانع خدمت رسانی همچنین به نمونه هایی از خدمت رسانی اشاره شده است.

جایگاه خدمت رسانی در آیات و روایات

«تعاونوا على البر والتقوى ولا تعاونوا على الاثم والعدوان» مائده 2 در کارهای خوب و در تقوا یکدیگر را یاری نمائید ولی در گناه و معصیت و دشمنی همدیگر را کمک نکنید.»

«انما المؤمنون اخوة فاصلحوا بين اخويكم» حجرات 9

بدرستی که مؤمنین برادر هستند پس بین برادرانتان اصلاح نمائید.

«خدا به شما دستور می دهد که امانتها را به صاحبانش برگردانید و اگر در مورد مسئله ای حکم کردید، با عدالت حکم نمائید.» 58 نساء

«واستبقوا بالخيرات» بقره 148

در کارهای خیر از یکدیگر سبقت بگیرید.

«رسول خدا (ص): هر کسی که در دنیا مسئول و رئیس باشد، اگر چه بر ده نفر، روز قیامت در حالیکه دستهایش به گردنش بسته شده محشور می

شود! سپس اگر آدم نیکوکاری بود، آزاد می شود و اگر ظلمی کرده باشد،

بر زنجیرهایش افزوده می شود!»

«امام ششم (ع): اگر شخصی موانعی - عمداً - ایجاد کند که دیگران نتوانند به آسانی با او ملاقات نمایند، تا مرگش در لعنت الهی خواهد بود.»

«امام حسین (ع): نیاز مردم بشما از نعمتهای الهی بر شماست! پس از نعمت الهی ملول نشوید.»

«زنی بنام سوده که امام علی (ع) او را می شناخت، خدمت امام آمد و از مظالم فرماندار شهرشان مطالبی را گفت. ناگاه امام به گریه افتاد و فرمود: خدایا! تو خود می دانی که این فرمانداران را نفرستاده ام که به مردم ظلم نمایند! سپس بر روی کاغذی از پوست، حکم عزل آن شخص را نوشت و به دست سوده داد تا به او بدهد!»

«علی (ع) در هنگام ورود به شهری فرمود: من با همین لباسهای کهنه و با همین اسب سواری وارد شهر شما شدم. اگر با چیزی بیش از این، از شهر شما بیرون رفتم، بدانید که در اموال خیانت کرده ام!»

«پیامبر (ص): خیر الناس من ینفع الناس و شر الناس من یضر الناس»

بهترین مردم شخص است که به مردم نفع و سود برساند و بدترین اشخاص کسی است که به مردم ضرر برساند.»

«پیامبر (ص): لا یرحم الله من لا یرحم الناس»

خدا رحم نمی کند به کسیکه به مردم رحم نمی نماید.»

«مَنْ حَبَسَ مِنْ اخیه المسلم شیئاً مِنْ حَقِّهِ حَرَّمَ الله علیه برکة الرزق»

کسیکه حق کسی را پایمال کند، خدا برکت رزق را از او می گیرد مگر اینکه توبه نماید.»

معلى بن خنیس می گوید:

دیدم که امام صادق (ع) با کیسه ای بردوش به جایی می رود. اجازه گرفتم که ایشان را همراهی کنم. با حضرت به محله فقراء رفتیم و امام بر بالای سر آنان که همگی در خواب بودند، مقداری غذا می گذاشت. من پرسیدم که اینها شیعه هستند؟ امام فرمود: اگر شیعه بودند که ما هر چه داشتیم حتی نمکمان را با آنها نصف می نمودیم.

«هرگاه کسی مسئولیتی بر مسلمانان را به عهده بگیرد، در حالیکه می داند در میان مسلمین، برای پذیرش آن مسئولیت، شخصی نزدیک تر (بهتر و شایسته تر) و به کتاب خدا و سنت من داناتر است، به خدا و رسول و امتش، خیانت کرده است.»

«پیامبر (ص): شبیه ترین افراد امت به من کسانی اند که مردم را بیشتر دوست بدارند.»

«پیامبر (ص): مردم روزی خور خدا هستند و محبوبترین افراد نزد خدا، کسی است که به روز خواران خدا، بیشتر سود برساند و دل آنها را شاد نماید.»

«پیامبر (ص): کسیکه یکروز را بگذراند در حالی که بفکر امور مسلمین، نبوده است، از مسلمانان نیست.»

«پیامبر (ص): هرگاه رؤسای شما، خوبان بودند و ثروتمندان شما، سخاوتمند بودند و امور شما با مشورت انجام شد، روی زمین برای شما از دل زمین بهتر است. ولی اگر رؤسای شما، افراد شرور بودند و ثروتمندان شما، بخیل بودند و کارهای شما در دست زنان بودند، دل زمین برای شما از روی زمین بهتر است.»

«محمد بن جمهور گوید که: نجاشی حاکم اهواز بود. یکی از کارمندانش به امام صادق (ع) عرض کرد که در دفتر مالیات نجاشی، مالیاتی به گردن من است و او مؤمن و دوستدار شماست. اگر صلاح بدانید برایم به او توصیه ای بنویسید.

امام ششم علیه السلام نوشت:

بسم الله الرحمن الرحيم سُرَّ اخاک یسُرُّک الله

برادرت را خوشحال کن تا خدا تو را خوشحال نماید.

او نامه را به اهواز برد و در وقتی که سر حاکم خلوت بود، به او داد و گفت که این نامه امام صادق (ع) است. نجاشی نامه را گرفت و بوسید و روی دیده گذاشت و (بعد از خواندن) گفت: حاجت چیست؟

گفت، مالیاتی به شما بدهکارم. نجاشی پرسید: چه مقدار؟ گفت: ده هزار درهم. نجاشی دفتردارش را خواست و دستور داد که بدهی ایشان را از حساب خود او بپردازد و مالیات سال آینده او را نیز به حساب نجاشی بگذارد. سپس نجاشی پرسید: آیا تو را شاد کردم؟ گفت: آری. قربانت.

نجاشی دستور داد که اسب و کنیزی و خدمتکاری هم به او دادند. و پرسید: آیا تو را شاد کردم؟ گفت: آری. باز نجاشی دستور داد تا لباسی و فرشی را که روی آن نشسته بود را به او بخشیدند.

آن مرد هدایا را گرفت و خود را به مدینه و به خدمت امام صادق (ع) رساند. و داستان را برای حضرت گفت. امام خوشحال شدند. آن مرد پرسید: گویا از برخورد نجاشی مسرور شدید؟ فرمود: آری به خدا، خدا و پیامبرش را هم شاد کرد.

خدمت رسانی از دیدگاه امام خمینی (رض)

همه آقایان همت بکنند که این کارها پیش برود. و من امیدوارم که انشاء الله موفق باشید و همه مان موفق باشیم و همه مان عازم خدمت به مردم. اینها بندگان خدا هستند ما به خدا بخواهیم خدمت کنیم، به این بندگان خدا باید خدمت بکنیم و خدا احتیاج به خدمت ما ندارد. اینها عیال مردمند و شماها پرستار آن عیال. باید حفظ بکنید __ آنها را و خودتان تا حفظ بشوید خودتان. انشاء الله خداوند همه شما را تایید کند و توفیق بدهد، موفق و موید باشید و برای مملکت خودتان خدمت بکنید.

شما همان نظرتان به این باشد که تکلیف شرعی الهی خودتان را که مقامی را دارید و باید به این مقام خدمت کنید. این آلت است برای خدمت به مردم، خودش چیزی نیست، اگر خدمت به مردم کردید، مقام برای شما صلاحیت دارد، خوب است و اگر نشد مقام چیزی نیست. من دعا می کنم انشاء الله خداوند شماها را موفق کند

غنیمت بدانید اینکه در یک رژیم واقعی شدید، در یک حکومتی واقع شدید که آن شغلی که سابق معصیت بود، امروز عبادت است و آن اتفاقی که سابق در آن معصیت واقع می شد، امروز با خدمت به خلق خدا عبادتگاه است و خداوند این عبادتگاه را برای شما حفظ کند و شما را موفق کند که به این عبادت بزرگ که خدمت به جمهوری اسلامی و خدمت به مردم است بیشتر موفق بشوید.

استانداری ها موظفند به اینکه تمام افرادی که در حیطه فرمان آنهاست تحت نظر داشته باشند تمام این افراد خدمت باید بکنند، خدمتگزار هستند، استاندارها خدمتگزار هستند، خدمت اینها بالاتر است، مسوولیت اینها هم بالاتر است، باید اینها خدمت به مردم بکنند و توجه کنند که مبدا یک وقت یک کسی احتیاج به استاندار داشته باشد نتواند او را ببیند، این همان طاغوت است که نمی گذارد اینطور بشود اگر بنا باشد که

حالا هم باز این تشریفاتی که در آن زمان بود باشد، نمی‌شود که ما جمهوری را اسلامی حساب کنیم البته نظام، لازم است و هرج و مرج نیست لکن زیاده روی کردن و مردم را تحت فشار گذاشتن، این یک مساله غیر اسلامی است.

موانع خدمت رسانی به مردم

1-رشوه خواری

2-عدم اطلاع مسئولین امر از مشکلات مردم بعضی مناطق

3-فامیل سالاری

4-اسراف و تبذیر در بودجه بیت المال

رشوه خواری

از مهم ترین موانع خدمت رسانی صحیح به مردم، رشوه خواری کارمندان و خانواده دولت است. کارمندی که به حقوق قانونی و حلال خود قانع نمی شود و از ارباب رجوع به انحاء مختلف درخواست رشوه دارد و گاهی که ارباب رجوع حاضر به دادن رشوه نمی شود، کار او را به امروز و فردا می اندازد. این شخص و رفقاییش در خدمت رسانی به مردم مانع ایجاد نموده و به و کشور خود خیانت می نمایند.

در زمان ما متأسفانه رشوه خواری در اکثر ادارات به چشم می خورد و برای بسیاری از مردم، امری عادی شده است. واکثراً در این زمینه خاطراتی در سینه دارند.

«نقل می کنند که روزی رضاخان تصمیم گرفت تا کار خیری انجام دهد. در راه رفتن به کاخش دید که پیرمردی منتظر ماشین است. به راننده اش دستور داد تا پیرمرد را سوار کند. سپس خود را به پیرمرد معرفی کرد و گفت: اگر کاری داری بگو تا دستور دهم برایت انجام دهند! پیرمرد گفت: تنها پسر مرا به سربازی برده اند. اگر امکان داد چون عصای دستم است، دستور دهید تا او را معاف کنند! رضاخان اسکناسی از جیبش بیرون آورد و به او داد و گفت: این را به پدر سوخته ها بده! معافش می کنند!»

«از راه باطل و حرام، نخورید و رشوه ندهید.» بقره 188

«پیامبر (ص): رشوه دهنده و رشوه گیرنده و واسطه میان آن دو، ملعونند.»

«امام صادق (ع): خدا دعای کسی که در شکمش حرام است (مانند رشوه و ربا) و یا حق کسی بر گردش است، است را مستجاب نمی کند.»

«امام صادق (ع): کسی که مال دیگری را از روی ظلم و خلاف بخورد، در قیامت قطعه ای از آتش جهنم خواهد خورد.»

فامیل سالاری

از مهمترین آفتهای حکومتها و اجزای آنها، فامیل سالاری بوده است. وریشه آن هم به بی انصافی، بی عدالتی، بی تقوایی و بی اهمیتی به بازخواست قیامت مربوط می شود.

کم حاکم و مسئولی بوده است که در مقابل این وسوسه مقاومت کند و بین فامیل و غیر فامیل، فرقی نگذارد. در هر حال برای نمونه به فامیل سالاری مصدق السلطنه که بعضی از ملی گراها زیر پرچم او سینه می زدند را از هفته نامه بصیر شماره 25 نقل می نمایم:

«از جمله ایرادهایی که برخی از مخالفین از مصدق می گرفتند، توجه افراطی مصدق به اعضای فامیل خود و انتصاب های فامیلی و قومی بود که البته بیشتر اعتراض ها در نداشتن صلاحیت آن ها می باشد، از جمله این انتصاب ها عبارتند از:

- 1- دکتر غلامحسین مصدق، فرزند مصدق- مشاور سیاسی، اداری و مالی نخست وزیر
 - 2- دکتر احمد مصدق، فرزند مصدق -معاون وزیر راه
 - 3- ابوالفتح والاتبار (حشمت الدوله) برادر دکتر مصدق- نماینده دولت در وزارت دربار
 - 4- ابوالحسن زیبا، برادر زاده و داماد دکتر مصدق -عضو کمیسیون تعیین غرامت نفت
 - 5- دکتر متین دفتری، جاسوس، برادرزاده و داماد دکتر مصدق -عضو کمیسیون تعیین غرامت نفت
 - 6- دکتر دفتری، برادر زاده دکتر مصدق -رئیس کل بازرسی کشور
 - 7- سهام السلطان بیات، خواهر زاده دکتر مصدق -رئیس بانک کشاورزی
 - 8- مهندس محمد بیات، خواهر زاده دکتر مصدق -رئیس بانک کشاورزی
 - 9- دکتر ضیاء فرمانفرمایان، خواهر زاده دکتر مصدق -مدیر کل وزارت راه
 - 10- جمشید فرمانفرمایان، خواهر زاده دکتر مصدق -مدیر کل وزارت راه
 - 11- سرتیپ دفتری، عامل کودتا و برادرزاده دکتر مصدق -رئیس شهربانی کل کشور
 - 12- ابونصر عضد، خواهر زاده دکتر مصدق -مدیر کل سازمان جنگلبانی
 - 13- محمد مهدی قهرمانی، پسر عمه دکتر مصدق -مدیر گمرکات کشور
 - 14- شمس الدین امیر علایی، پسر خاله دکتر مصدق -وزیر کشور در کابینه اول
 - 15- دکتر علی امینی، پسر خاله دکتر مصدق -وزیر اقتصاد ملی
 - 16- سرتیپ امینی، پسر خاله دکتر مصدق -فرمانده کل ژاندارمری
 - 17- ابوالقاسم امینی، پسر خاله دکتر مصدق -کفیل وزارت دربار
 - 18- سرتیپ مظفری، برادر همسر غلامحسین مصدق -استاندار خوزستان
 - 19- حسین کی استوان، برادرزاده همسر مصدق -پیشکار کل دارایی تهران
 - 20- امامی، برادر همسر مصدق -استاندار خراسان
- آیا این انتصابات حاکی از قوم و خویش پرستی آقای مصدق به جای شایسته سالاری نیست؟!»

عدم اطلاع مسئولین امر از مشکلات مردم بعضی مناطق

مدیران و بازرسان دسنگاهای عمرانی موظفند که از همه حوزه استحفاظی خود بازدید نموده وبا مشکلات ریز ودرشت مردم آشنا شوند.در این صورت می توان به حل مشکلات مردم امیدوار بود.

«در سال 81 خبرگزاری جمهوری اسلامی گزارشی درباره بخش 75 هزار نفری عنبرآباد منتشر کرد که بسیار تکان دهنده و نگران کننده بود.

مردم کپرنشین اطراف عنبرآباد که از داشتن حقوق اولیه زندگی مثل مسکن، بهداشت و درمان و آب و نان محروم اند به دلیل دوربودن از مرکز دولت و مجلس با مرگ دست و پنجه نرم می کنند.برای نمونه می توان به مدرسه (اتحاد) خوشکمر در جنوب عنبرآباد رفت.

یکی از دانش آموزان این مدرسه نامه‌ای برای تیم خبری خبرگزاری می‌خواند که خطاب به آقای خاتمی نوشته است: «این جا جنوب عنبرآباد از توابع شهرستان جیرفت، سرزمین قحطی زدگان و انسان‌های گرسنه‌ای است که تنها از دولت شما نانی برای سیر کردن شکم‌های گرسنه خود می‌خواهند.» این دختر 14 ساله (فاطمه پاسبان) در ادامه از رئیس جمهور خود می‌پرسد: نمی‌دانم شما تاکنون با شکم گرسنه خوابیده‌اید و یا به دنبال نانی بوده‌اید و به آن دست نیافته‌اید؟! بله فقط نان خشک، نه برنج و سایر مواد غذایی. این جا ما پولی که یک کیسه آرد 250 تومانی بخریم، نداریم!!»

دیر این مدرسه به نام خانم خسروی می‌گوید: همه روزه شاهد از حال رفتن دانش آموزانی هستیم که نان برای سیر کردن شکم خود ندارند. تغذیه رایگانی که به آنها می‌دهند، چند دانه خرما خشک است.

اسراف و تبذیر در دستگاه‌های دولتی!

چنانچه حقوق مردم که توسط مجلس و هیئت دولت بررسی و تصویب می‌شود، از روی عدالت و انصاف و با توجه به اهداف بنیان گذار جمهوری اسلامی، امام خمینی (رض) مبنی بر رسیدگی به محرومین و مستضعفین باشد و هشدارهای مقام رهبری در مورد خدمت به مردم، هزینه شود، و درست مصرف شود، نباید شاهد رنجنامه‌های مردم عنبرآباد و بشاگرد میناب، فلان بخش ایذه و مناطق دوردست دیگر از عدم رسیدگی دولت به مشکلات آنان باشیم.

اما گاهی آمارهایی از تصویب فلان بودجه برای مواردی که نه تنها دردی از جسم مردم نمی‌کاهد بلکه بر روح آنان اثر منفی می‌گذارد در اخبار به گوش ملت رشید ایران می‌رسد که دل انسان را خون می‌نماید. از جمله:

- 1- بودجه موسیقی کشور 8 برابر افزایش یافت!
 - 2- بودجه امور مشارکت زنان به بیش از 20 برابر افزایش به 76 میلیارد تومان رسید.
 - 3- 85 میلیارد ریال به مجسمه سازی اختصاص یافت.
 - 4- چهار میلیارد و پانصد میلیون تومان برای تعمیر تخت جمشید تصویب شد!
 - 5- دو میلی‌ارد تومان در اختیار رئیس مجلس قرار گرفت.
 - 6- فلان مبلغ برای گفتگوی تمدن‌ها، احزاب و... اختصاص یافت.
- اگر ارقام فوق را جمع بزنیم قریب به دویست میلیارد تومان خواهد شد. به راستی آیا با این مبلغ هنگفت نمی‌توان مشکل مردم فقیر و محروم اطراف عنبرآباد و خانواده فقیر شوشتری را حل کرد؟!»

خدمت رسانی مردم به یکدیگر

خدمت به مردم و نیکوکاری جزء وظایف انسانهاست. انسانهایی که با هم زندگی می‌کنند، نیاز دارند تا با نیکوکاری به هم، بین خود محبت و گرمی را برقرار نمایند و ثابت کنند که انسانهایی خودخواه و متکبر نیستند. بلکه درد دیگران، درد آنها محسوب می‌شود.

بنی آدم اعضای یکدیگرند که در آفرینش زیک گوهرند

چو عضوی بدرد آورد روزگار دگر عضوهارا نماند قرار خالق بما دستور داده است که:

«مؤکداً خداوند به عدالت و نیکوکاری فرمان می‌دهد» نحل 90

«در کارهای نیک و تقوی کمک کار هم باشید ولی در گناه و دشمنی بهم کمک ننمائید» مائده 2

«در کارهای نیک از یکدیگر سبقت بگیرید» بقره 148

«مال و منال زینت زندگی دنیا هستند ولی در نزد خداوند، باقیات صالحات از نظر ثواب بهتر و خوبتر

است.» کهف 46

مسلمانان و شیعیان باید نیکوکار باشند و اگر این چنین نباشد، شیعه واقعی نیستند!

«ابو اسماعیل به امام صادق (ع) گفت: در منطقه ما شیعه زیاد است. امام پرسید: آیا پولدارهای شیعه به فقرا

کمک می‌کنند؟ آیا اهل عفو و گذشت هستند؟ آیا نسبت بهم همدردی می‌کنند و کمک هم

هستند؟ گفت: نه! فرمود: پس اینها شیعه نیستند.»

نیکوکاری آثار مثبت دنیوی و اخروی فراوانی دارد. از جمله آثار دنیوی، کم شدن فقرا و مستمندان، برطرف

شدن مشکلات گرفتاران، حل دعواها و نزاع‌ها، شاداب بودن روحیه خیرین، مورد محبت و احترام مردم گرفتن

و...

و آثار مثبت اخروی آن: کمک به نیکوکار در شب اول قبر، نجات در قیامت، داخل شدن از درب بهشت که بنام

معروف است و فقط نیکوکاران از آن داخل بهشت می‌شوند و...

«در روایت است که: وقتی نیکوکار در قیامت از قبر خارج می‌شود، ناگاه جسمی نورانی در مقابلش ظاهر شده

و به او می‌گوید: بدنالم بیا! او بدنالش حرکت می‌کند و به آسانی از همه ایستگاههای قیامت عبور کرده تا به

در بهشت می‌رسد. نیکوکار به آن جسم نورانی می‌گوید: تو کیستی که مرا از همه ایستگاههای سخت براحتی

عبور دادی؟ می‌گوید: من همان کارهای نیک تو هستم.»

پیامبران و مردان بزرگ عالم جزء افراد نیکوکار بودند. به این چند نمونه توجه بفرمائید:

«وقتی امام سجاد (ع) در کوچه حرکت می‌کرد، اگر سنگی را سر راه می‌دید آنرا برمی داشت و کنار راه قرار

می‌داد. امام گاهی با کاروانهای ناشناس به سفر حج می‌رفتند و در طول راه، کارهای خدماتی مسافرین را انجام

می‌دادند و مسافرین هم که امام را نمی‌شناختند، کارهای خود مثل تهیه غذا و شستن ظرف و ظروف را بعهده

حضرت می‌گذاشتند.»

«وقتی آیه الله نجفی در زمستان به حرم مشرف می‌شد. اگر برف، کوچه‌ها را پر کرده بود، با خود پارو یا بیل

برمی داشت و مسیر خانه تا حرم را باز می‌نمود. ایشان اگر پوست موز و امثال آنرا در کوچه می‌دیدند، با

عصا آنها را کنار می‌زدند.»

ایثار

ایثار یعنی در مسائل روزمره واحتیاجات بشری، دیگری را بر خود ترجیح دادن. چه در غذا و چه در لباس واحتیاجات مادی.

ایثار نشانه بزرگواری است. ایثار نشانه جوانمردی است. ایثار نشانه کرامت و فضیلت است. مقام ایثار، مقام از خود گذشتن است.

انسانهای ایثارگر واقعی کم هستند. زیرا در ایثار باید از خود گذشت و به دیگران داد. پیامبران ایثار گر بودند. امامان ایثار گر بودند. عده‌ای از علماء ایثار گر بودند. عده‌ای از مردم عادی نیز ایثار گر بودند. نمونه بارز ایثار رامی‌توان در ایام دفاع مقدس ایران مشاهده نمود که گاهی بسیجی‌ها چه پیر و چه جوان بر روی مینها می‌رفتند و شهید می‌شدند تا راه عبور رزمندگان باز باشد. افرادی چون شهید همت وزین‌الدین و باکری و صیاد شیرازی و کشوری و... ایثار گر بودند.

اما در رأس همه ایثارگران بشریت، رسول خدا (ص) سپس علی مرتضی (ع) قرار دارند. علی (ع) در نماز انگشتر به فقیر بخشید و در شأن او آیه زیر نازل شد.

«همانا سرپرست مؤمنین، خدا و رسول و آنانکه ایمان آورده و در حال رکوع صدقه می‌دهند می‌باشند.» مائده 55

علی (ع) در بستر پیامبر بجای رسول خدا خوابید تا جان پیامبر آسیب نبیند و از طرف خدا ایثار گر خوانده شد:

«و در میان مردم شخصی است که جان خود را در راه خدا می‌فروشد.» بقره 207

ایثار در سه روز

«فاطمه (س) و حسن (ع) و حسین (ع) و فضه سه روز روزه نذری داشتند. روز اول فاطمه (س) تعدادی نان تهیه کرد. اما موقع افطار ناگاه مسکینی در خانه را بصدا در آورد و تقاضای غذا نمود. اهل خانه همه افطاری خود را به او دادند و خود با آب افطار کردند و برای روز بعد روزه گرفتند. روز دوم باز فاطمه (س) مقداری نان تهیه کرد اما موقع افطار یتیمی در خانه را بصدا در آورد تقاضای غذا نمود. اهل خانه مجدداً نانهای خود را به او دادند و با آب افطار نمودند. روز سوم نیز فاطمه (س) مقداری نان تهیه کرد. ولی موقع افطار اسیری در خانه اهلیت (ع) را بصدا در آورد و تقاضای غذا نمود. اهل خانه غذای خود را به او دادند و خود با آب افطار نمودند. روز چهارم وقتی پیامبر بیدار آنها آمد و مشاهده کرد که رنگ بر صورت حسن و حسین نمانده و اهل خانه دچار ضعف شدند، دستها را بدها برداشت. ناگاه آیات سوره هل اتی نازل شد و خدا از ایثار آنان تعریف نمود:

«و در راه محبت الهی به مسکین و یتیم و اسیر غذا می‌دهند.» انسان

(هل اتی) 8

امام حسین (ع) ایثار گر بود. او جان خود و فرزندان و یارانش را فدا نمود، تا بشریت از تاریکی نجات پیدا کند و همینگونه شد.

در طول تاریخی همواره انسانهایی بوده‌اند که برای نجات بشر از گمراهی، سختی و گرفتاری، از راحتیها، لذات، شهوات گذشتند و خود را به سختی‌ها انداختند تا انسانهای دیگر سعادت‌مند شوند.

امام خمینی شخصیتی بود که خود و فرزندانش را وقف اسلام نمود تا بازحمات و تلاشها و ایثارهای این مرد بزرگ، مردم ایران توانستند از تاریکیهای هزارساله بیرون بیایند و معجزه بزرگ انقلاب اسلامی را که باعث حیرت ابرقدرتها شد، رقم بزنند و خلق کنند. در این راه به ایثارهایی از بود. امام امت، فرزندانش، شهدای بزرگی چون شهید سعیدی، غفاری، بهشتی، مطهری، باهنر، دستغیب، مدنی، اشرفی، قاضی، صدوقی و... ایثار نمودند. همچنین شهدایی که گمنام بودند و اسمی از آنها در روزنامه‌ها و کتابها نیست ولی در نزد فرشتگان همانند ستارگان می درخشند و مشخص هستند. آنها هم ایثارگر بودند.

پیامبر (ص) فرمود: بدرستی که از جمله چیزهایی که از اعمال و حسنات مؤمن بعد از مرگش، به او ملحق می شود، علمی است که تعلیم و نشر داده و یا فرزند صالحی است که بجا گذاشته و یا مسجدی است که ساخته و یا خانه ای است برای در راه ماندگان، ساخته و یا نهری است که برای مردم روان نموده و یا صدقه ای است که در زمان سلامتی، خود آنرا داده است!»

«مرحوم نراقی از یکی از موثقین، نقل نموده است که: روز سه شنبه

یکی از سالها، به خانه یکی از دوستان که نزدیک قبرستان بود، رفتم. سپس تصمیم گرفتیم که زیارت اهل قبور برویم. وقتی بر روی قبرها نشستیم بودیم، یکی از رفقا به شوخی، خطاب به یکی از قبرها که نزدیکمان بود، گفت: ای صاحب قبر! ایام عید است! آیا از ما پذیرائی نمی

کنی؟ ناگاه صدائی از قبر بلند شد که گفت: هفته دیگر، سه شنبه، همه همینجا مهمان من هستید! همه ما وحشت کردیم! او گمان کردیم تا روز سه شنبه بیشتر، زنده نیستیم! مشغول وصیت و توبه و اصلاح کارهایمان شدیم! اما از مرگ خبری نشد! روز سه شنبه، قسمتی از روز که گذشت،

باهم جمع شدیم و گفتیم که بر سر همان قبر برویم. شاید منظور مردن

نبوده است! وقتی که سر قبر رفتیم، یکی از ماها گفت: ای صاحب قبر! به

وعدۀ خود عمل کن! صدائی بلند شد که بفرمائید! ناگاه باغی در جلو چشم ما ظاهر شد، در نهایت طراوت و صفا، با نهرا و درختهای میوه و مرغهای خوش الحان! به ساختمان زیبایی رسیدیم و دیدیم که شخصی

خوش سیما با خدمتکاران خود، نشسته است! چون ما را دید، با انواع و

اقسام شیرینیجات و میوه هایی که در عمرمان ندیده بودیم، از ما پذیرائی

کرد! هرچه می خوردیم، چنان لذت داشت که سیر نمی شدیم!... از او

سؤال شد که: از کجا به این مقام رسیدی؟ گفت: من قصاب بودم! دو خصلت را همیشه رعایت کردم: کم فروشی نکردم! نماز اول وقت، ترک نشد!

«رسول خدا (ص) فرمود: روزی حضرت عیسی (ع) از قبری عبور کرد

و مشاهده نمود که صاحب آنرا عذاب می کنند. سال بعد وقتی از آنجا عبور می کرد، متوجه شد که از عذاب خبری نیست! سؤال کرد: خدا یا!

سال گذشته این شخص را عذاب می کردند ولی امسال از عذاب اثری

نیست! خدا به او وحی کرد: ای روح الله! این مرد، فرزند صالحی دارد که

امسال راهی را برای مردم ساخته است و یتیمی را پناه داده است! لذا این مرده را بخاطر فرزندش آمرزیدم.»

امام صادق (ع): اگر مؤمنی به شخصی درباره چیزی که نیاز دارد، مراجعه کند و آن شخص در حالیکه خود ویابا واسطه می تواند که رفع احتیاج او نماید ولی جواب رد بدهد، روز قیامت با صورتی سیاه و چشمانی برگشته و دستهایش زنجیر شده به گردن، محشور می شود و به او گفته می شود:

این خائنی است که به خدا و رسولش، خیانت کرده است! سپس امر می

شود که به جهنم انداخته شود.»

«کسیکه در کنار جاده ها، مکانهایی برای اسکان مسافرین درست کند، در قیامت، بر تختی از نور مبعوث شده و نور صورتش به اهل محشر،

درخشانی می کند، بطوریکه ایجاد مزاحمت برای نور حضرت ابراهیم در قبه اش می کند و مردم می گویند: این فرشته ای از فرشتگان است!»

«رسول خدا (ص): آیا می دانید که مفلس کیست؟ گفتند: مفلس کسیست که درهم و دینار ندارد! فرمود: مفلس امت من، شخصی است که نماز و روزه دارد ولی روز قیامت در حالی محشور می شود که در دنیا -

به کسی دشنام داده و یا حق دیگری را ضایع نموده و یا به مال دیگری

تجاوز نموده است! برای جبران از حسناش بر می دارند و به این و آن می

دهند و چنانچه حسناش کم باشد، از گناهان صاحبان حق، به حساب او

می گذارند، سپس او را در آتش می اندازند.»

«امام سجاده (ع): کسیکه برادر مؤمنش را بر وسیله خود سوار کند، خداوند او را در حالیکه سوار بر ناقه بهشتی است، محشور کند.»

«رسول خدا (ص): هنگامیکه مؤمن از قبر محشور می شود، هیكلی شبیه خودش، جلو او قدم می گذارد و هر

کجا مؤمن دچار ترس و هراس های قیامت می شود، آن هیكل به او دلداری می دهد و می گوید: نترس!

و ناراحت نباش! و بشارت باد بر تو به خوشحالی و کرامت خدا! تا اینکه

مؤمن حساب آسانی پس می دهد و امر به رفتن به بهشت می شود و در تمام این مراحل او با این شخص است.

وقتی مؤمن می خواهد داخل بهشت شود، به آن هیكل می گوید: تو خوب شخصی هستی که همراهم از قبر

خارج شدی و به من بشارت دادی تا اینکه براحتی به بهشت رسیدم. تو کیستی؟ می گوید: من همان شادی

هستم که در دنیا، در دل برادر مؤمن وارد نمودی! خدا مرا خلق کرد تا بتو آرامش و بشارت بدهم!»

«امام صادق (ع): هر روزیکه می آید، آن روز می گوید: ای فرزند آدم!

من روز جدیدی هستم و روز قیامت بر اعمال تو شهادت می دهم! پس

در من و بوسیله من کار خیر انجام بده تا روز قیامت بنفع تو شهادت بدهم. و بدان که بعد از امروز دیگر مرا

نخواهی دید! و شب هم به همین

صورت با انسان سخن می گوید.»

«امام صادق(ع): عمل صالح پیشاپیش به بهشت رفته و همانطور که انسان غلامش را پیش می فرستد تا جایش را آماده کند، عمل صالح منزل بهشتی او را آماده می کند.»

«رسول خدا(ص): هر که به عده ای از مسلمانان خدمت کند، خداوند در بهشت به عدد آنها به او خدمتکار عطا فرماید.»

«رسول خدا(ص): هر که چیزهایی که در راه وجاده افتاده و باعث اذیت عابرین می شود را بردارد، برایش ثواب چهار صد آیه که برای هر آیه ای، ده حسنه داده میشود، نوشته می گردد.»

«امام ششم(ع): روزی امام سجاد(ع) به محلی می رفت، در راه سنگهایی را مشاهده نمود که در جاده افتاده بود. پیاده شد و آنها را با دست برداشت و کناری گذاشت.»

«رسول خدا(ص): هر مسلمانی باید روزانه صدقه بدهد! گفته شد: چه کسی طاقت عمل کردن به این دستور را دارد؟ فرمود: برداشتن اشیائی که باعث اذیت عابرین می شود، صدقه است. راهنمائی گمشدگان و کسانی که بدنبال چیزی می گردند، صدقه است. عیادت از مریض، امر بمعروف و نهی از منکر صدقه است. حتی جواب سلامی که می دهی صدقه است.»

امام ششم(ع): کسی که غیر از خانه خود، خانه دیگری که به آن نیاز ندارد، داشته باشد. در این حال، فرد مؤمنی درخواست استفاده از خانه مازاد او را بنماید. ولی صاحبخانه به او اعانت ننماید و جواب منفی بدهد، خداوند عزّ وجلّ می فرماید: ای فرشتگانم! بنده من بخل ورزید! او خانه اش را به بنده نیازمندم نداد. به عزّتم سوگند! که او را در بهشت ساکن نگردانم.»

«امام ششم(ع): خداوند به کار نیکی پاداش می دهد که قبل از تقاضای شخص محتاج، انجام شود. ولی با اینکه می دانستی او نیازمند است ولی صبر کردی تا او نزد شما آمد و از تو کمک خواست و در این حال از شرم، خون به صورتش دوید، و شک داشت که تو به او کمک می کنی یا خیر! بخدا سوگند! او باز بخدا سوگند! اگر هر چه داری به او بدهی باز هم پاندازه کافی به او کمک نکرده ای!»

«امام صادق(ع): ای مفضل! اگر می خواهی بدانی فلان شخص سعادتمند است یا بدبخت! به کارهای نیک او نگاه کن و ببین به چه کسانی کمک می کند؟ اگر به محتاجان و نیازمندان و متدینین کمک می کند، او بسوی خیر و سعادت پیش می رود و اگر به افراد بی نیاز و غیر دیندار کمک می نماید، بدان نزد خدا پاداشی ندارد.»

«علی(ع): کسی که بتو گمان خوب دارد، و تو را از افراد نیکوکاری شناسد، تو هم سعی کن در عمل، گمان او را تأیید کنی!»

«امام ششم(ع): نیکوکاران در دنیا، نیکوکاران آخرت هستند! روز قیامت خدا به آنان گوید: گناهان شمارا آمرزیدم. می توانید ثواب کارهای نیکتان را به هر که می خواهید، بدهید.

وانجام دادن کار خیر و نیکوکاری بادل و زبان و دست، بر هر شخصی واجب است و هر که از دستش، کار خیر بر نمی آید، با زبان و دل، کار خیر انجام دهد و اگر با زبان هم نمی تواند، در دلش نیت خیر کند.»

«امام سجاد(ع): هر که حاجت مؤمنی را روا نماید، مثل اینست که حاجت خدا را روا کرده است! و بخاطر آن، خداوند صد حاجت از او را که راحت ترین آنها بهشت است، برای او روا می کند. و هر که غم مؤمنی را برطرف کند، خداوند در قیامت، بالاترین غم او را برطرف می نماید. و هر که مظلومی را علیه ظالمی کمک کند، خداوند او را بر پل صراط، در جائیکه قدمها بلغزد، یاری نماید. و هر که در کارهای مؤمنی تلاش کند بطوریکه او را خوشحال نماید، مثل آنست که رسول خدا(ص) را خوشحال نموده است. و هر که تشنه ای را سیراب کند، خداوند از حیق مختوم (شراب بهشتی) او را سیراب نماید. و هر که گرسنه ای را سیر کند، خداوند به او از میوه های بهشتی بخوراند. و هر که عریانی را بپوشاند، داوند او را از استبرق و حریر بهشتی بپوشاند. و هر که بر غیر عریانی، لباس بپوشاند، تا زمانی که آن لباس بر تن اوست، در ضمانت الهی قرار گیرد. و هر که مؤمنی را بر مرکب (وسیله نقلیه) خود سوار کند، روز قیامت خداوند او را بر شتری از شتران بهشت سوار نماید، بطوریکه ملائکه به او مباحات نمایند. و هر که میت مؤمنی را کفن کند، مثل این است که از روز ولادت تا مرگش بر او لباس پوشانده باشد. و هر که زنی را برای مؤمنی تزویج کند و آن مؤمن با همسرش در صلح و آرامش باشد، خداوند در قبر او را با صورت محبوبترین خانواده اش مأنوس نماید. و هر که به عیادت مریضی بود، ملائکه برای او دعا می کنند تا از عیادت برگردد و به اومی گویند: بهشت بر تو گوارا باد! و بخدا سوگند! روا کردن حاجت مؤمن نزد من از دوماه روزه پشت سرهم، بصورت اعتکاف در ماههای حرام، محبوبتر است.»

«امام هفتم(ع): اگر شخصی نمی تواند با ما مرتبط باشد، با فقیران شیعه مرتبط باشد و هر ک به زیارت قبور ما دسترسی ندارد، قبور برادران صالح ما را زیارت کند.»

«امام ششم(ع): کسی که در حال حل کردن مشکل مؤمنی ست، ثوابش در نزد من از ثواب هفتاد طواف بالاتر است.»

«امام ششم(ع): اگر من در برطرف کردن مشکل برادر مسلمانی تلاش کنم، برایم بهتر است از آزاد کردن هزار غلام و یا فرستادن هزار اسب برای مجاهدین فی سبیل الله!»

«رسول خدا(ص): شخصی را که بتو امید دارد، ناامید نکن که خدا با تودشمن می شود.»

«امام ششم(ع): اگر مؤمنی، چیزی را که مؤمنی دیگر به آن نیاز دارد به او ندهد در حالیکه می توانسته نیاز او را برطرف کند، و یا از طریق دیگران مشکل او را حل نماید، خداوند در قیامت او را با صورتی سیاه، چشمانی برگشته، در حالیکه دستهایش را به گردنش زنجیر نوده اند، می آورند. و به او گفته می شود: این شخصی است که به خدا و رسول خیانت کرده است. آنوقت دستور داده می شود، او را به آتش بیاندازند.»

«امام ششم (ع): هر شیعۀ ای که وقتی برادر مسلمانش به او مراجعه می کند واز او در رفع مشکلی کمک بطلبد و او با اینکه می تواند کمکش کند ولی او را کمک ننماید، خداوند او را مبتلا می کند به اینکه حاجات دشمنان ما را برآورده کند که خداوند بسبب همین او را روز قیامت، عذاب می کند.»

«از رسول خدا (ص) سؤال شد: کدام عمل نزد خدا محبوبتر است؟ فرمود: خوشحال کردن مسلمانی را! سؤال شد: چگونه و به چه وسیله ای؟ فرمود: اگر گرسنه است سیرش کند! اگر غمگین است، غم او را برطرف نماید! و اگر مقروض است، قرضش ادا کند.»

«امام پنجم (ع): تبسم بر لب داشتن در هنگام دیدار با مؤمن، ثواب است و برداشتن خاشاک از روی صورتش ثواب است و بنده ای نزد خدا محبوبتر است که مؤمنی را خوشحال کند.»

«علی (ع): مؤمنین ضعیف را تحقیر نکنید که در اینصورت خدا بین او آن مؤمن را در بهشت جمع نمی کند (یا او بهشت می رود و یا تو) مگر اینکه توبه کند. و مؤمن نسبت به برادرش غش در معامله (کلاهبرداری) نمی کند! به او خیانت نمی نماید! او را خوار نمی نماید! او را متهم نمی کند و به او نمی گوید: من از تو بیزارم!»

«رسول خدا (ص): اگر دو مسلمان با هم قهر کنند و از سه روز بگذرد، از اسلام خارج شده اند. و هر کدام زودتر صلح کرد، روز قیامت زودتر بهشت می رود.»

شیخ زین العابدین مازندرانی

درباره این عالم جلیل القدر که مرجع تقلید بوده است، آمده است: تا می توانست قرض می کرد و به مردم می داد و هر چند

وقت یکی از ثروتمندان هند به کربلا می آمد و قرضهای او را می داد! در یکی از سفرهایش به سامراء، سخت مریض می شود و چون میرزای شیرازی از او عیادت می نماید و او را دلداری می دهد، شیخ می گوید: من هیچ گونه نگرانی از مرگ ندارم! ولکن نگرانی من از این است که بنا به عقیده ما امامیه، وقتی که می میریم، روح ما را به امام عصر (عج) عرضه می کنند. اگر امام سؤال بفرمایند: زین العابدین! ما بتویش از این اعتبار و آبرو داده بودیم تا بتوانی قرض کنی و به فقرا بدهی! چرا نکردی؟ من چه جوابی به آن حضرت می توانم بدهم؟ میرزا پس از شنیدن این سخن به منزل می رود و هر چه از وجوه در آنجا داشته، میان مستحقین قسمت می کند.

شیخ مرتضیٰ انصاری

درباره موااسات و توجه به مردم توسط این شخصیت بزرگ آمده است: دستگیری از فقرا و ینوایان را جزء وظائف حتمی خود می دانست و از ایام کودکی این شیوه خداپسندانه را داشت. از اشخاص موثق، بطور متواتر رسیده که در بقعه پیرمحمد واقع در محله حیدرخانه دزفول، فقری عاجز بود و شیخ هر شب شام خود را به آن فقیر می داد و خود باشکم گرسنه می خوابید یا به اندک چیزی قناعت می کرد.

بخششهای شیخ در پنهانی بود. بسیاری از فقرا، معاش معینی داشتند که همیشه سالانه و ماهانه، به آنان می رسید و هیچ نمی دانستند که از کجا تأمین می شوند.

در شبهای تار و سحرها، بر در خانه فقرا می رفت و لباس خود را مبدل می کرد و صورت را می پوشانید و به هر خانواده ای بمقدار احتیاجشان مرحمت می فرمود. هنگامیکه از دنیا رفت معلوم شد که آن مردی که بر در منازل محرومین در اوقات غیر متعارفه می آمده است، شیخ انصاری بوده است.

آثار خدمت رسانی

خدمت مسئولین وزیر مجموعه های آنان به مردمشان مخصوصا به مردم قهرمان و مسلمان و بزرگ ایران دارای آثار مهمی است که به بعضی از آنان اشاره می شود:

1- تشکر از ایثارهای مردم وارج نهادن به فداکاریهای آنان

«ملت ایران تا قبل از انقلاب هیچگاه دوران خوشی را به چشم خود ندید و همیشه گرفتار زورمداران و ستمکارانی بود که هیچ ارزشی برای جان و مال و ناموس مردم قائل نبودند. و از ابتدای انقلاب هم گرفتار توطئه مستکبران جهانی شرق و غرب بود که هر چند گاهی با برافروختن آتش غائله ای خواب را بر مردم و رهبران انقلاب تلخ می نمودند.

اما این مردم همه این مشکلات را تحمل کردند و در صحنه های مختلف انقلاب حضور پیدا کردند و هزاران شهید و جانباز تقدیم نمودند تا انقلاب اسلامی به این عزت دست یافت. حال که در پرتو این ایثارها به آرامشی دست یافته است، شایسته است که مورد لطف دولتیان واقع شود و گرفتاریها و مشکلاتشان حل گردد.»

2- نشان دادن چهره زیبای اسلام به دنیا

«اسلام مدعی است که می تواند عالمی را اداره کند و اگر همه مردم دنیا به قرآن و اسلام عمل کنند، جهان آباد می شود. گرفتاریهای بزرگ بشر کنونی برطرف می گردد و مردم دنیا به سعادت دنیا و آخرت می رسند. پس باید از این فرصت برای نشان دان چهره اسلام استفاده نمود.

آری اسلام می تواند با مدیریت صحیح مسئولین به یک کشوری آباد و سعادتمند در همه زمینه ها تبدیل شود و الگویی برای کشورهایی قرار گیرد که از حکومت های دیکراسی و لیبرال و کمونیستی خسته و ناامید شده اند و بدنبال مدینه فاضله می گردند.»

3- ایجاد عدالت اجتماعی

«یکی از اهداف انبیاء ایجاد قسط و عدالت بوده است. «لیقوم الناس بالقسط» و باید نظام جمهوری اسلامی بر این هدف انبیاء که زیربنای این انقلاب هم است، پافشاری کند و با رسیدگی به محرومین و مشکلات آنان و مشکلات ملت ایران تا حدی به این دستور جامه عمل بپوشاند.»

4- ایجاد زمینه برای وارد شدن به میدان علم و صنعت و هنر سالم

«تا زمانی که مردم ایران دچار مشکلات عمرانی و فرهنگی و قضایی هستند نمی توانند وارد میدانهای بزرگ علم شوند و بیشترین وقت مردم صرف برطرف کردن مشکلات اقتصادی و عمرانی آنان می شود. معلمی که گرفتار مسائل مالی و مادی است چگونه می تواند در تدریس و تعلیم خود به قول معروف استاندارد را رعایت کند.

محققی که اکثر افکار و اوقاتش در برطرف کردن مشکلات خود و خانواده اش است چگونه می تواند با فراغت بال به دنبال تحقیق خود باشد؟ هنرمندی که میخواهد هنر سالم را به نمایش بگذارد چگونه می تواند با اشتغال فکری که بر اثر مشکلات مادی بوجود آمده است بدنبال هنر باشد؟ مخترعی که بقول یکی از آنان برای اختراع خویش با وعده و وعیدهای مسئولین، از بانکها وام می گیرد ولی نمی تواند از پس اقساط برآید و به زندان می افتد و دچار فقر مالی است، چگونه می تواند به کشور خویش خدمت نماید؟ شاکی و دارای پرونده ای که بارها به دادگاه مراجعه کرده و هنوز موفق به ختم پرونده خود نشده است چگونه می تواند با فکری باز خدمت کند؟ نویسنده ای که هنوز از گرفتاریهای مالی کتاب اول و دوم خود خلاص نشده است چگونه می تواند بدنبال نوشتن و نشر کتب بعدی خود باشد (در حالیکه در امریکا برای هنر نویسندگی که حداقل چهار کتاب چاپ کند، حقوق مادام العمر در نظر می گیرند) و...

5- اطاعت از رهبری و علما و مراجع بزرگ

«امام خمینی (رض) و رهبر فعلی انقلاب همواره از خدمت رسانی به مردم سخن گفته اند و به مسئولین مربوطه تذکر داده اند. مراجع و علماء هم همواره در مناسبتهاى مختلف خدمت به مردم را عبادت دانسته و براین امر تأکید نموده اند. امید است که دولتها بتوانند قفل این مشکل را بگشایند و این بزرگواران را از خود راضی نمایند.

علماء ربانی همیشه به فکر خدمت به مردم بوده اند که می توان به خدمات بیدریغ مراجع در حوادثی مانند زلزله ها و سیلها و کمک به جبهه ها در ایام دفاع مقدس و ساخت صدها حوزه علمیه و کتابخانه و مرکز فرهنگی در داخل و خارج از کشور و کمکهای روزانه به افرادی که به آنها مراجعه می نمایند و چاپ صدها کتاب نورانی که باعث هدایت میلیونها نفر شده است می توان اشاره کرد. در این زمینه آمده است: که دیدند که مردم جزیره ای در میان جزایر اقیانوس برخلاف همسایگان خود، مسلمان هستند. وقتی علت مسلمان شدنشان را پرسیدند، گفتند کتابی بنام حق یقین علامه مجلسی بدست ما افتاد و ما با خواندن آن پی به حقانیت اسلام بردیم و همگی مسلمان شدیم.

حال که حکومت اسلامی تأسیس شده است باید به این آرزوی علماء ربانی و فقهاء بزرگ جامه عمل پوشاند و کمر به خدمت به این مردم مسلمان و دوستان اهل بیت (ع) بست.

(خدمت رسانی در کلام امام خمینی رحمه الله و مقام معظم رهبری)

خدمت رسانی به مردم در کلام امام خمینی رحمه الله

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله خدمتگزار مردم

حضرت امام رحمه الله به شیوه های مختلف، مسؤولان را به هر چه بیش تر خدمت کردن به مردم تشویق می کردند. گاهی به آن ها گوشزد می کردند که این مردم بودند که شما را از حبس ها بیرون آورده به این سِمَت ها رسانده اند. اقتضای چنین فداکاری مردم، خدمت کردن به آن هاست. گاهی هم ضمن اشاره به فلسفه حکومت اسلامی، تأکید می کردند که بزرگ ترین وظیفه حکومت، خدمت به مردم است. در یک مورد امام رحمه الله می فرمایند: «... همه کسانی که دست اندرکار هستند و امور مملکت را می گردانند، به هر جوری که هست، بفهمند که حکومت ها... باید در خدمت ملت باشند... به مردم حالی کنند که ما خدمتگزاریم... در عمل این طور باشد که مردم ببینند که این استانداری که آمده است... مشغول خدمت به مردم است... تمام این استاندارها بنا را بگذارند که کارهای خودشان را خوب انجام بدهند، در خدمت مردم باشند، حالی کنند به مردم که حکومت اسلامی، حکومت «خدمت است پیغمبر اکرم خدمتگزار مردم بود».

ضرورت ارج نهادن به مردم

یکی از عوامل مهم حفظ کیان دولت ها و همین طور تداوم پیوند صمیمانه بین مردم و حکومت ها، قدردانی از خدمات مردم است. بهترین شیوه قدردانی از مردم هم، خدمت به آن ها و ارج نهادن به خدماتی است که برای نظام انجام می دهند. حضرت امام رحمه الله در این باره خطاب به مسؤولان می فرمایند: «... چیزی که هم سیاست ... هم دیانت ... هم انصاف و وجدان اقتضاء می کند، این است که این خدمتگزاری هایی که [مردم] مجانی برای شما دارند خدمت می کنند ... این ها را ارجشان را بدانید و بدانید که اگر خدای نخواست این پیوند سست بشود... کار همان است که اوّل بود. تکلیف شرعی، وجدانی شماست که نگذارید ... به مردم «بدسلوکی کنند ... جدا نشوید از مردم».

حضرت امام رحمه الله در تبیین وظیفه دولت در قبال مردم، مطالب بسیاری بیان کرده اند و در ضمن هر یک از این سخنان، کوشیده اند با توجه معارف اسلامی و سیره اهل بیت علیه السلام، دولت مردان را با وظایف سنگینی که بر عهده دارند، آشنا سازند. از جمله در این باره می فرمایند: «... دولت در حکومت اسلامی، در خدمت مردم است. باید خدمتگزار ملت باشد و ملت اگر چنان چه نخست وزیر هم یک وقت ظلم کرد، به دادگاه ها شکایت می کند و دادگاه ...»ها او رابه دادگاه می برند و جرم او اگر ثابت شد، به جزای اعمالش می رسد

نیز می فرمایند: «ملت ما شهادت را استقبال کرد ... و چون شهادت مورد هدف او بود، با مشّت و خون بر تمام قوای جهنمی... بر ابر قدرت ها که پشت سر شاه بودند، غلبه کرد. ما می خواهیم این رمز در بین تمام حکومت ها و ملت ها باشد. حکومت ها باید خدمتگزار ملت ها باشند چنان چه در اسلام این سیره بود که حکومت در خدمت مردم بود و ارتش در خدمت مردم بود. ... اگر حکومت ها و ملت به سیره رسول اکرم و ائمه مسلمین عمل می کردند، ...»آرامش در هر جا بود

قبول مسؤولیت برای خدمت

در نظام اسلامی، پُست و مقام به خودی خود ارزشمند نیست. آن چه به این امور ارزش و اهمیت می بخشد، استفاده بهتر از آن ها در راستای خدمت به اسلام و خدمت به مردم است. امام امت رحمه الله در اشاره به این حقیقت می گویند: «باید افراد متوجه این معنا باشند.... پُست میزان نیست، مقام میزان نیست، مقام ریاست جمهوری... میزان نیست. این ها چیزی نیستند. این مقامات تمام می شود، آنی که هست خدمت است. آدم متعهد در هر جا باشد، اگر دید خدمتش خوب است، آن جا دل گرم است. ... هدفش این باشد که خدمت بکند، نه هدفش این باشد که مقام داشته باشد. ... عمده آن است که انسان واقعاً بداند که یک روزی جواب باید بدهد. ... هر کدامان هر کاری انجام بدهیم، یک روز جواب می خواهد. ... بنابراین، نباید اگر فرض بفرمایید که رئیس جمهوری رفت و دیگری آمد، رئیس جمهور برود کنار و مایوس بشود؛ نه، باید او برود یک کاری که ازش می آید، بکند و دل بستگی هم

به او داشته باشد، به عنوان این که یک کاری است [که] انجام می دهد، نه به عنوان این که «یک مقامی است... من امیدوارم همه سالم و خدمتگزار و متعهد باشید».

گزینش خدمتگزار

در بینش سیاسی اجتماعی اسلام، مبنا این است که باید در گزینش افراد برای تصدی پُست ها دقت شود تا انسان های متدین و متعهد انتخاب شوند و در انجام وظایفی که به آن ها سپرده می شود، کوتاهی نکنند. حضرت امام رحمه الله به مناسبتی ضمن سخنانی به مسؤولان، توصیه می فرمایند: «... اگر چنان چه انسان به دنبال این باشد که حالایی که من رئیس دولت هستم، بروم دنبال رفقای که همراه من هستند، کارآمد باشند یا نباشند، به این کار نداشته باشد، بداند که این کار، کار شیطانی است. رئیس جمهور هم اگر دنبال این باشد که وزرایی... معرفی بکند که آن وزرا، فرمانبردار خودش باشند، نه فرمانبردار اسلام، آن هم بداند که این کار، کار شیطان است، کار انسان متعهد نیست... این یک مسأله، معیاری است برای همه... مملکت ما احتیاج به خدمتگزار دارد. ... بنابراین، فکر ما این معنا باشد که افرادی باشند که برای اسلام خدمت می کنند، نه افرادی که برای من خدمت می کنند. ... آنهایی که انتخاب می خواهند بکنند، توجه به این معنا داشته باشند. همه فکر این باشید که خدمتگزار پیدا کنید؛...».

«...خدمتگزار به کشور و اسلام

خدمتگزاری با انگیزه الهی

در انجام هر کاری، داشتن انگیزه نیکو بسیار مهم است. انگیزه اصلی انسان های مؤمن در تصدی هر پستی و انجام هر کاری، جلب رضایت خداوند است. اگر کاری هر چند بزرگ، از این مسأله مهم دور باشد، ارزشی ندارد. امام خمینی رحمه الله همواره این مطلب را به مردم و مسؤولان گوشزد می کردند که: «... باید ما جدّیت کنیم [و] ... دنبال این باشیم که اگر چنان چه متصدی امر دولتی، دولتی باشیم که برای خدا کار بکنیم و برای خدا کار کردن، این است که ببینیم خدا چه فرموده است. ... فرموده است به مستمندان باید برسید، به ضعفا باید برسید، به مردم فقیر باید برسید. ... وقتی ما نصرت کردیم بندگان خدا را برای خدا، برای این که این ها «عیال الله» هستند، ... پیروزیم. ... اگر چنان چه این معنا در قلب ما واقع شده باشد که نصرت کشور اسلامی، نصرت خداست و نصرت بندگان خدا، نصرت خداست، نصرت

مظلومان، نصرت خداست، این معنا اگر در قلب ما محکم بشود، از هیچ چیز نباید بترسیم. ...
«هیچ کس هم به ما نمی تواند غلبه کند [و] در هر جا هم پیروز هستیم

دولت و خدمتگزاری به محرومان

با توجّه به اهمّیتی که اسلام به رسیدگی به امور مستمندان و اقشار ناتوان داده، همیشه اولیای الهی، به این بخش از مردم توجّه ویژه داشتند و سفارش اکید می کردند که مبادا رهبران و زمامداران جامعه، از این قشر غافل شوند. امام امت [ره] بارها این موضوع را گوشزد می کردند. از جمله می فرمودند: «... دولت واقعاً باید با تمام قدرت آن طوری که علی علیه السلام برای محرومین دل می سوزاند، این هم با مقام قدرت دل بسوزاند برای محرومین. مثل یک پدری که بچه هایش اگر گرسنه بمانند، چطور با دل افسرده دنبال این می رود که آن ها را سیر بکند، یک دولت تابع امیرالمومنین باید این طور باشد. ... گمان نمی کنم عبادتی بالاتر از خدمت به محرومین وجود داشته باشد. راستی وقتی که پابرهنه ها و گودنشینان و طبقات کم درآمد جامعه ما، امتحان و تقیّد خود را به احکام اسلامی تا سرحدّ قربانی نمودن چندین عزیز و جوان و بذل همه هستی خود داده اند و در همه صحنه ها بوده اند، ... چرا ما از خدمت به «این بندگان خالص حقّ و این رادمردان شجاع تاریخ بشریت افتخار نکنیم

همه مردم باید خدمتگزار باشند

در توصیه های حضرت امام رحمه الله همیشه این نکته به چشم می خورد که ایشان، هم مردم را به خدمت صادقانه برای نظام اسلامی فرا می خواندند و هم دولت مردان را به خدمت هر چه بیش تر به توده های مردم. یکی از آرزوهای امام این بود که همه افراد جامعه اسلامی، با نوع فعالیت هایی که انجام می دهند، یک خدمتگزار به حساب آیند. ایشان در ضمن یکی از سخنرانی های خود می فرمودند: «من امیدوارم که همه ملت ما و همه افرادی که در سرتاسر کشور ما هستند، خدمتگزار باشند به این کشور و خدمتگزار باشند به جمهوری اسلامی. خدمتگزاری آن ها، همان مجاهده در راه خداست و من امیدوارم که همه آن ها، با مجاهدان «در راه خدا شریک و سهیم باشند

در نگاه حضرت امام رحمه الله چون شهید از همه افراد برتر است، خدمت به او خانواده اش نیز، اهمیت بیش تری دارد. بر این اساس، همواره به این امر تأکید و توجّه بیش تری داشتند. ایشان می فرمودند: «همه خدمتگزارهایی که خدمت می کنند، آن هایی که خدمت می کنند برای جنگ زده ها و...، خدمت به فداکاران است؛ لکن خدمت به شهید، ارزشش بیش تر از همه خدمت هاست... خدمت شما به آن ها، خدمت به نبی اکرم است. خدمت به انبیاست... و عمده چیزی که هست، این است که صادقانه خدمت کنید. خدمت بکنید. گمان نکنید که شما یک کاری که برای آن ها انجام می دهید، یک منّتی بر آن ها دارید. منّت آن ها را بکشید. خدمت بکنید. احترام بکنید از آن ها... ما باید با کمال خرسندی، منّت آن ها را بکشیم و خدمت به آن ها بکنیم. مبدا یک وقتی یک کلمه درشتی گفته بشود به این بازماندگان شهدا یا به این معلولین... توجه داشته باشید عملی را که می کنید، خالص و برای خدا باشد. ... برای آن کس که فداکار برای خدا بوده است،... شما خدمت به او می کنید و این خدمت به خداست.»

ارزش خدمت به خلق

حضرت امام رحمه الله نه تنها در اصول و مبانی سیاسی به موضوع خدمت به مردم اهمیت فوق العاده می دادند، که در سیر و سلوک عرفانی نیز، این کار را یکی از راه های مهمّ نیل به کمال و کسب منزلت در ساحت ربوبی حقّ می دانستند. ایشان در وصیت نامه اخلاقی و عرفانی مهمی که به فرزند بزرگوارشان مرحوم حاج سید احمد آقا نوشته اند، در این باره می فرمایند: «پسرم! ما که عاجز از شکر او و نعمت های بی منتهای اویم، پس چه بهتر که از خدمت به بندگان او غفلت نکنیم که خدمت به آنان، خدمت به حقّ است؛ چه که همه از اویند. هیچ گاه در خدمت به خلق الله خود را طلب کار بدان که آنان، به حقّ منّت بر ما دارند که وسیله خدمت به او - جلّ و علا - هستند و در خدمت به آنان، دنبال کسب شهرت و محبوبیت مباش که این، خود حيله شیطان است که ما را در کام خود فرو برد. در خدمت به بندگان خدا، آن چه برای آنان پرنفع تر است، انتخاب کن، نه آن چه برای خود یا دوستان خود، که این علامت صدق به «پیشگاه مقدس او - جلّ و علا - است»

بدون تردید، یکی از بسترها و شرایط مهم خدمت رسانی به مردم، پذیرش مسؤولان از طرف مردم است. وقتی مردم مسؤولان را پذیرفتند و از آن ها پشتیبانی کردند، زمینه برای خدمت کارگزاران فراهم می گردد. بهترین وسیله پذیرش از سوی مردم، این است که آن ها یقین کنند مسؤولان، خیرخواه آنان اند. حضرت امام رحمه الله در توصیه های خود به کارگزاران می فرمایند: «کوشش کنید که پایگاه ملی برای خودتان درست کنید. این، به این است که گمان نکنید که شما صاحب مقام هستید، منصب هستید و باید به مردم فشار بیاورید. هر چه صاحب منصب ارشد باشد، باید بیش تر خدمتگزار باشد. مردم بفهمند که هر درجه ای که این بالا می رود، با مردم متواضع تر می شود.... این یک مسأله کلی است برای همه ما که فکر این باشیم که ملتمان بفهمند.... خدمتگزار ملت هستیم. ملت ادراک کند که ما خیر او را می خواهیم. وقتی آن را ادراک کرد که ما همه چیز ملت را می خواهیم، ملت هم پشتیبان ماست. ... در این خدمتگزاری، بدانید که رضای خدا را تحصیل کردید و هم رضای ملت [را] - که «رضای خداست - تحصیل کردید».

رفتار خداپسندانه با مردم

از بهترین مصداق های خدمت رسانی به مردم، داشتن رفتار خداپسندانه با آن هاست. رفتار خداپسندانه هم، از راه جلب رضایت آن ها در چار چوب احکام الهی، و نیز براساس سیره اولیای او رفتار کردن است. امام رحمه الله می فرمودند: «کوشش کنید که با بندگان خدا جوری رفتار کنید که امامان شما رفتار می کردند، پیغمبر شما رفتار می کرد و سایر انبیا رفتار می کردند. گمان نکنید که حالا فلان نخست وزیر است، فلان وزیر کشور است، فلان رئیس جمهور و.... گمان نکنید این ها چیزی است. آن که همه چیز است، به دست آوردن رضای خداست، و آن به این است که رضای مخلوق خدا را به دست بیاورید. با مردم که شما سروکار دارید، این مردم را رضایشان را به دست بیاورید.... پیروزی را برای ما و شما این ها به دست آوردند و این ها ولی نعمت ما هستند و ما باید این معنا را در قلبمان احساس کنیم که با این «ولی نعمت های خودمان، رفتاری بکنیم که خدا از آن رفتار راضی باشد».

در جامعه اسلامی، گر چه همه اقشار باید به حقوق خود برسند و نظام، باید در راستای برآوردن نیازهای همه مردم تلاش کند، اما به لحاظ آسیب پذیری طبقات محروم، توجه به آن ها، در اولویت قرار دارد. حضرت امام خمینی رحمه الله ضمن تأکید بر این امر، هشدار می دادند مبدا انگیزه مسؤولان، به جای حمایت از مستمندان، در نظر گرفتن منافع طبقات مرفّه و ثروتمند باشد. چنین کاری با تعالیم اسلامی همخوانی ندارد. معظم له در یک مورد می فرمودند: «خدا نیاورد آن روزی را که سیاست ما و سیاست مسئولین کشور ما، پشت کردن به دفاع از محرومین و رو آوردن به حمایت از سرمایه دارها گردد و اعتبار ثروتمندان، از اعتبار و عنایت بیش تری برخوردار شوند. معاذالله که این با سیره و روش انبیا و امیرالمومنین و ائمه معصومین علیهم السلام سازگار نیست. دامن حرمت و پاک روحانیت از آن منزّه است... و این از افتخارات و برکات کشور و انقلاب و روحانیت ماست که به حمایت از پابرهنگان.» «برخاسته است و شعار دفاع از حقوق مستضعفان را زنده کرده است

خدمتگزاری در چارچوب احکام اسلام

به شیوه های گوناگونی می توان نیازهای انسان ها را تأمین کرد. برخی افراد و نظام ها، بدون در نظر گرفتن نظام اعتقادی خاص، یعنی منهای نظام فکری و اعتقادی الهی، می کوشند تا از راه تأمین خواست های مردم، به آن ها خدمت کنند، ولی آن چه در جامعه اسلامی مورد نیاز است، کمک به مردم و تأمین خواست های آن ها در چارچوب احکام الهی است. امام خمینی رحمه الله در این باره می فرمودند: «ما موظفیم حالا که جمهوری اسلامی رژیم رسمی ما شده است، همه طبق جمهوری اسلامی عمل کنیم. جمهوری اسلامی، یعنی این که رژیم به احکام اسلامی و به خواست مردم عمل کند و الان رژیم رسمی ما، جمهوری اسلام است و فقط مانده است که احکام، همه احکام اسلامی بشود. مجرد بودن رژیم اسلامی مقصود نیست، مقصود این است که در حکومت اسلام، اسلام و قانون حکومت کند. اشخاص برای خودشان و به فکر خودشان حکومت نکنند».

خدمت به مظلومان، رأس برنامه هاست

با توجه به مشکلاتی که اقشار محروم و مظلوم جامعه در زندگی متحمل می شوند، حضرت امام رحمه الله همیشه ضرورت مقدّم داشتن اصلاح وضع آنان و رسیدگی به نیازهایشان را مورد تأکید قرار می دادند. این طبقه محروم، با وجود کمبودها و ناداری ها، همواره زحمت کشان اصلی جامعه بوده و هستند؛ چون همه سختی ها را با جان و دل پذیرا شده و در عین حال، از خدمت به اسلام و مسلمانان هم سرباز نمی زنند. در یک مورد امام خمینی رحمه الله می فرماید: «امید آن است که رسیدگی به حال مستضعفین و مستمندان کشور - که قسمت اعظم ملت مظلوم را در برمی گیرد - در رأس برنامه ها قرار گیرد و در نخستین مجلس شورای اسلامی، طرح هایی جدّی در رفاه حال این طبقه محروم داده شود و از طرف دولت منتخب شما، بدون مسامحه به مورد اجرا گذاشته شود تا در پیشگاه خداوند متعال، بعضی از دیون خودتان را به این طبقه عزیز - که جان خود را برای اسلام و آزادی و استقلال کشور در «طَبَقِ اخلاص گذاشته و پیروزی را برای انقلابی اسلامی به ارمغان آوردند - ادا کرده باشید».

صمیمی بودن با مردم

از جمله بایسته های یک نظام خدمت رسان، این است که کارگزاران آن، با توده های مردم مهربان و صمیمی باشند و با آن ها بجوشند و هرگز از ایشان دوری نکنند؛ چرا که این کار، به جهت روحی و روانی زمینه تحمل و بردباری در مقابل مشکلات و سختی ها را بالا برده و آن ها را دل گرم می سازد. امام خمینی رحمه الله در ضمن سخنانی، معاشرت رهبران و کارگزاران اسلام را در طول تاریخ، به ویژه در صدر اسلام مورد اشاره قرار داده، از آن به عنوان الگو و سرمشق یاد می کنند و می فرمایند: «اسلام، سردارهایش هم توی مردم هستند. پیغمبر اسلام صلی الله علیه و آله سردار همه بود، بزرگ همه بود، توی مردم بود، با مردم می آمد می نشست، توی مسجد می نشست، مثل سایر مردم. حضرت امیر علیه السلام آن وقت که [حاکم بود]، مثل سایر مردم می آمد با مردم می نشست، معاشرت می کرد برای این که از مردم نمی ترسید، ظلم نکرده بود به مردم تا بترسد... برای مردم بود [و] مردم او را حامی».

خودشان می دانستند

هنگامی بستر مناسب برای خدمت رسانی به صورت کامل در یک جامعه فراهم می آید که مردم و دولت، با یکدیگر همکاری کامل داشته باشند و از اهداف و سیاست های همدیگر پشتیبانی به عمل آورند. امام خمینی رحمه الله در سخنانی به مردم و رحمه الله در توصیه های خود به کارگزاران می فرماید: «کوشش کنید که پایگاه ملی برای خودتان درست کنید. این، به این است که گمان نکنید که شما صاحب مقام هستید، منصب هستید و باید به مردم فشار بیاورید. هر چه صاحب منصب ارشد باشد، باید بیش تر خدمتگزار باشد. مردم بفهمند که هر درجه ای که این بالا می رود، با مردم متواضع تر می شود.... این یک مسأله کلی است برای همه ما که فکر این باشیم که ملتمان بفهمند.... خدمتگزار ملت هستیم. ملت ادراک کند که ما خیر او را می خواهیم. وقتی آن را ادراک کرد که ما همه چیز ملت را می خواهیم، ملت هم پشتیبان ماست. ... در این خدمتگزاری، بدانید که رضای خدا را تحصیل کردید و هم رضای «ملت [را] - که رضای خداست - تحصیل کردید».

رفتار خداپسندانه با مردم

از بهترین مصداق های خدمت رسانی به مردم، داشتن رفتار خداپسندانه با آن هاست. رفتار خداپسندانه هم، از راه جلب رضایت آن ها در چار چوب احکام الهی، و نیز براساس سیره اولیای او رفتار کردن است. امام رحمه الله می فرمودند: «کوشش کنید که با بندگان خدا جوری رفتار کنید که امامان شما رفتار می کردند، پیغمبر شما رفتار می کرد و سایر انبیا رفتار می کردند. گمان نکنید که حالا فلان نخست وزیر است، فلان وزیر کشور است، فلان رئیس جمهور و.... گمان نکنید این ها چیزی است. آن که همه چیز است، به دست آوردن رضای خداست، و آن به این است که رضای مخلوق خدا را به دست بیاورید. با مردم که شما سروکار دارید، این مردم را رضایشان را به دست بیاورید. ... پیروزی را برای ما و شما این ها به دست آوردند و این ها ولی نعمت ما هستند و ما باید این معنا را در قلبمان احساس کنیم که با این «ولی نعمت های خودمان، رفتاری بکنیم که خدا از آن رفتار راضی باشد»

در جامعه اسلامی، گر چه همه اقشار باید به حقوق خود برسند و نظام، باید در راستای برآوردن نیازهای همه مردم تلاش کند، اما به لحاظ آسیب پذیری طبقات محروم، توجه به آن ها، در اولویت قرار دارد. حضرت امام خمینی رحمه الله ضمن تأکید بر این امر، هشدار می دادند مبدا انگیزه مسؤولان، به جای حمایت از مستمندان، در نظر گرفتن منافع طبقات مرفّه و ثروتمند باشد. چنین کاری با تعالیم اسلامی همخوانی ندارد. معظم له در یک مورد می فرمودند: «خدا نیاورد آن روزی را که سیاست ما و سیاست مسئولین کشور ما، پشت کردن به دفاع از محرومین و رو آوردن به حمایت از سرمایه دارها گردد و اعتبار ثروتمندان، از اعتبار و عنایت بیش تری برخوردار شوند. معاذالله که این با سیره و روش انبیا و امیرالمومنین و ائمه معصومین علیهم السلام سازگار نیست. دامن حرمت و پاک روحانیت از آن منزّه است... و این از افتخارات و برکات کشور و انقلاب و روحانیت ماست. که به حمایت از پابرهنگان.» «برخاسته است و شعار دفاع از حقوق مستضعفان را زنده کرده است

خدمتگزاری در چارچوب احکام اسلام

به شیوه های گوناگونی می توان نیازهای انسان ها را تأمین کرد. برخی افراد و نظام ها، بدون در نظر گرفتن نظام اعتقادی خاص، یعنی منهای نظام فکری و اعتقادی الهی، می کوشند تا از راه تأمین خواست های مردم، به آن ها خدمت کنند، ولی آن چه در جامعه اسلامی مورد نیاز است، کمک به مردم و تأمین خواست های آن ها در چارچوب احکام الهی است. امام خمینی رحمه الله در این باره می فرمودند: «ما موظفیم حالا که جمهوری اسلامی رژیم رسمی ما شده است، همه طبق جمهوری اسلامی عمل کنیم. جمهوری اسلامی، یعنی این که رژیم به احکام اسلامی و به خواست مردم عمل کند و الان رژیم رسمی ما، جمهوری اسلام است و فقط مانده است که احکام، همه احکام اسلامی بشود. مجرد بودن رژیم اسلامی مقصود نیست، مقصود این است که در حکومت اسلام، اسلام و قانون حکومت کند. اشخاص برای خودشان و به فکر خودشان حکومت نکنند».

خدمت به مظلومان، رأس برنامه هاست

با توجه به مشکلاتی که اقشار محروم و مظلوم جامعه در زندگی متحمل می شوند، حضرت امام رحمه الله همیشه ضرورت مقدّم داشتن اصلاح وضع آنان و رسیدگی به نیازهایشان را مورد تأکید قرار می دادند. این طبقه محروم، با وجود کمبودها و ناداری ها، همواره زحمت کشان اصلی جامعه بوده و هستند؛ چون همه سختی ها را با جان و دل پذیرا شده و در عین حال، از خدمت به اسلام و مسلمانان هم سرباز نمی زنند. در یک مورد امام خمینی رحمه الله می فرماید: «امید آن است که رسیدگی به حال مستضعفین و مستمندان کشور - که قسمت اعظم ملت مظلوم را در برمی گیرد - در رأس برنامه ها قرار گیرد و در نخستین مجلس شورای اسلامی، طرح هایی جدّی در رفاه حال این طبقه محروم داده شود و از طرف دولت منتخب شما، بدون مسامحه به مورد اجرا گذاشته شود تا در پیشگاه خداوند متعال، بعضی از دیون خودتان را به این طبقه عزیز - که جان خود را برای اسلام و آزادی و استقلال کشور در «طَبَقِ اخلاص گذاشته و پیروزی را برای انقلابی اسلامی به ارمغان آوردند - ادا کرده باشید».

صمیمی بودن با مردم

از جمله بایسته های یک نظام خدمت رسان، این است که کارگزاران آن، با توده های مردم مهربان و صمیمی باشند و با آن ها بجوشند و هرگز از ایشان دوری نکنند؛ چرا که این کار، به جهت روحی و روانی زمینه تحمل و بردباری در مقابل مشکلات و سختی ها را بالا برده و آن ها را دل گرم می سازد. امام خمینی رحمه الله در ضمن سخنانی، معاشرت رهبران و کارگزاران اسلام را در طول تاریخ، به ویژه در صدر اسلام مورد اشاره قرار داده، از آن به عنوان الگو و سرمشق یاد می کنند و می فرمایند: «اسلام، سردارهایش هم توی مردم هستند. پیغمبر اسلام صلی الله علیه و آله سردار همه بود، بزرگ همه بود، توی مردم بود، با مردم می آمد می نشست، توی مسجد می نشست، مثل سایر مردم. حضرت امیر علیه السلام آن وقت که [حاکم بود]، مثل سایر مردم می آمد با مردم می نشست، معاشرت می کرد برای این که از مردم نمی ترسید، ظلم نکرده بود به مردم تا بترسد... برای مردم بود [و] مردم او را حامی».

خودشان می دانستند

هنگامی بستر مناسب برای خدمت رسانی به صورت کامل در یک جامعه فراهم می آید که مردم و دولت، با یکدیگر همکاری کامل داشته باشند و از اهداف و سیاست های همدیگر پشتیبانی به عمل آورند. امام خمینی رحمه الله در سخنانی به مردم و دولت، در این باره چنین سفارش می کنند: «ملت باید پشتیبان دولت ها باشد. دولتی که پشتیبان ندارد، شکست می خورد. همه شکست ها...، برای همین بود که تفاهم مابین ملت و رژیم نبود. اگر ملت با رژیم تفاهم داشتند، این مسائل پیش نمی آمد. الان شما مشغول کار خودتان بودید، ما هم مشغول کار خودمان. این مسائل روی همین زمینه پیش آمد که دولت ها، در مقابل ملت می ایستادند و جبهه می گرفتند، ملت هم در مقابل دولت همین طور بود... اما اگر ملت و دولت، هر دو با هم باشند، دوست باشند؛ این ها خودشان را خدمتگزار آن ها بدانند، آن ها خودشان را پشتیبان این ها بدانند [و] هر دو به هم خدمت بکنند، یک هم چو ملت و دولتی، هیچ وقت شکست نخواهد خورد».

حفظ نظام اسلامی

از دید امام خمینی رحمه الله ، یکی از بزرگ ترین تکالیف و خدمات، حفظ نظام جمهوری اسلامی است که در سایه آن، احکام الهی به اجرا در می آید و در نتیجه آن، روند خدمت رسانی به تمام اقشار، صورت بسیار مناسبی پیدا می کند. امام رحمه الله معتقد بودند پشتیبانی و خدمت متقابل ملت و دولت، موجب حفظ نظام مقدس اسلامی است. آن حضرت می فرمودند: «همه می دانید و باید بدانیم مادامی که ملت پشتیبان مجلس و دولت و قوای مسلح هستند، و دولت و مجلس و قوای مسلح، در خدمت ملت، به ویژه قشرهای محروم می باشند و جلب رضای خداوند را در این خدمت متقابل می نمایند، هیچ قدرتی توانایی آسیب رساندن به این نظام مقدس را ندارد و اگر خدای نخواسته یکی از این دو، یا هر دو از خدمت متقابل دست بردارند، شکست جمهوری اسلامی و اسلام بزرگ - اگر چه در دراز مدت - حتمی است. بنابراین، ترک این خدمت متقابل - که به شکست اسلام و جمهوری اسلامی منتهی می شود - از «بزرگ ترین گناهان کبیره است که باید از آن اجتناب شود».

هر چه خدمت کنیم، کم است

امام خمینی رحمه الله، به این علت که به طور کامل از گرفتاری های مردم اطلاع داشتند، همیشه به مسؤولان نظام تأکید می کردند که هر چه می توانید به این مردم خدمت کرده و به حدّ خاصی کفایت نکنید. در یکی از سخنان امام رحمه الله چنین آمده است: «من به شما آقایان سفارش می کنم که با این که موفق بودید، باید دنبال موفق تری بروید. قناعت نکنید به این که ما حالا فلان کار را کردیم. ما هر چه خدمت بکنیم به این ملت، کم خدمت کرده ایم؛ برای اینکه این ملت بود که همه این گرفتاری ها به دست او رفع شد. دولت شاهنشاهی به دست آنها ساقط شد و هر چه ما داریم، از آن هاست. ما باید خدمتگزار باشیم، واقعاً خدمتگزار باشیم و هر چه خدمت بکنیم، باز کم است. ... شکر این ملت قهرمان و مظلوم، همان شکر خداست. کسی که شکر این ها را به جا نیاورد، شکر خدا را به جا نیاورده است؛ برای این که این ها بندگان خدا هستند. این ها کسانی هستند که برای خدا دارند خدمت می کنند به این کشور و شکر، این است که ما به آنها خدمت بکنیم. هر کس در هر مقامی که هست، خدمت بکند».

خدمت رسانی در سخنان مقام معظم رهبری

خدمت به مستضعفان

مقام معظم رهبری، حضرت آیت الله خامنه ای، ضمن تصریح به این حقیقت که الگوی انقلاب اسلامی سیره و زندگی علی علیه السلام است، تأکید می کنند باید کاری کنیم که نظام و کشور و جامعه ما، یک جامعه علوی باشد. ایشان می فرمایند: «اسم اسلام و اسم ولایت کافی نیست ... زبان و بازو و راه و کار، باید زبان و بازو و راه و سبک کار امیرالمؤمنین علیه السلام باشد. امیرالمؤمنین برای خدا و در راه خدا کار می کرد. به درد مردم می رسید، مردم را دوست می داشت و خدمت به آنها را وظیفه خود می دانست. با این که حکومت او در جهت خدمت به مستضعفان بود، به این اکتفا نمی کرد. شب ها هم تنها و به صورت فردی به کمک یکایک مستضعفان می رفت. این زندگی امیرالمؤمنین علیه السلام است، در نظام ما، هر حرکت و سیاست و قانون و تلاش، باید در خدمت مردم مستضعف و محرومی باشد که حکومت طولانی و بلند مدت طاغوت ها، آنها را از جهات مختلف به استضعاف و ضعف دچار کرده است. این

راه ماست. این آن راهی است که امیرالمؤمنین علیه السلام پیمود. این آن راهی است که امام و معلم و رهبر عظیم الشان این انقلاب، آن را از علی علیه السلام درس گرفت و پیش پای ما گذاشت. باید در آن راه حرکت کنیم.

تزکیه نفس، بستر خدمتگزاری

از آن جا که تزکیه نفس و اصلاح بیش تر اخلاق و رفتار، انسان را برای خدمت کردن و انجام وظیفه آماده می سازد، از جمله مسؤولیت های افراد، اعم از مسؤولان و غیر مسؤولان، توجه به مسأله خودسازی و پاک سازی باطن است. مقام معظم رهبری، حضرت آیت الله خامنه ای در این باره می فرمایند: «ما باید امروز، به سمت تغییر خودمان، به سوی الگوهایی که اسلام معین کرده است، پیش برویم؛ تغییر خودمان به عنوان اشخاص. ... باید خودمان را اصلاح کنیم، اخلاق خودمان را درست کنیم، خودمان را از لحاظ باطن، به خدا نزدیک کنیم. به عنوان یک فرد، مجاهدت شخصی بکنیم. آیات خدا را به دل خودمان بخوانیم و دل را به خدا نزدیک کنیم. این وظیفه ماست. این کمک خواهد کرد تا ما بتوانیم وظیفه ای را که در جنب مردم و در جنب جامعه داریم، به بهترین وجهی انجام بدهیم و آحاد مردم هم، منهای وظایف اجتماعی که بر عهده همه هست و هیچ کس از وظیفه اجتماعی خالی نیست، وظیفه فردی، وظیفه شخصی و اخلاقی را برای خودشان وظیفه مهمی بدانند».

دعا و توسل پشتوانه خدمت رسانی

از جمله امور مؤثر در روند خدمتگزاری به مردم، برقراری ارتباط معنوی با خداوند و انجام دعا و نیایش است؛ چرا که با این کار، توفیقات و عنایت بیش تر حضرت حق، شامل حال خدمت رسان ها می شود و آنها انگیزه و توان افزون تری پیدا می کنند. مقام معظم رهبری، حضرت آیت الله خامنه ای، در ضمن توصیه های به مسؤولان نظام می فرمایند: «برادران! نظام را باید بر پایه ی تقوا حفظ کرد؛ راه تقوا هم ذکر خداست. آقایان وزرا، آقایان نمایندگان، آقایان مدیران گوناگون کشور [و] مسؤولان قضایی کشور، خودشان را بی نیاز از دعا و نافله و ذکر و توجه و توسل و گریه و انابه به پروردگار ندانند؛ نگویند حالا ما که مشغول خدمت به مردم هستیم، دعا را کسی بخواند که خیلی کار ندارد! نه، اصل کار این است. اگر این نباشد آن جا بی پشتوانه ایم دعا کنید، نافله بخوانید، ... با خدا و اولیای خدا و با ولی عصر(عج)

مأنوس بشوید، با قرآن مأنوس باشید، و در آن تدبّر کنید. ... این طور می توان این بار «سنگین و این امانت استثنایی الهی را ... به منزل رساند، والا روسپاهی دنیا و آخرت است

شاخصه های خدمتگزاران

در جامعه اسلامی، آن نوع از خدمت رسانی پسندیده و مورد قبول است که از اعتقاد به خدا و باور به حقایق اسلام ناشی شده باشد. چون در سایه چنین ویژگی هایی است که کارهای بزرگ، در شرایط سخت قابل تحقق می شود. مقام معظم رهبری در این باره می فرمایند: «باور خدای متعال به عمق جان و اعتماد به اسلام، به عنوان دین رهایی بخش و کارآمد و حقیقت مطلق، از جمله شاخصه هایی است که خدمتگزاران نظام اسلامی، بایستی به آن متّصف باشند. مگر می شود راه سخت حاکمیت دین اسلام را در دنیای پیچیده و پر از دشمنی امروز طی کرد، ولی به خدای متعال توکل و به اسلام اعتقاد نداشت. ... در همین دوران جنگ ... یک دولت و یک مجموعه خدمتگزاری ... آمد و با همت، با تلاش، با ایمان و با توکل به خدا و با درآمدهای کم ... کارهای بزرگی انجام داد. ... اگر ما خدا را در نظر داشته باشیم و حقیقتاً به عنوان انجام وظیفه کار بکنیم، یقیناً لطف و فضل و حمایت و کمک های غیر مُحْتَسَب خدای متعال به ما خواهد رسید

ضرورت رسیدگی به امور معنوی مردم

گاهی چنان گمان می شود که نیازهای مادی مردم که برآورده شد، کافی است و در نتیجه، خدمت رسانی واقعی - که منحصر در تأمین نیازهای مادی انسان هاست - انجام شده است. در حالی که رسیدگی به امور معنوی، اگر مهم تر از نیازهای مادی افراد نباشد، کم از آن نیست. مقام معظم رهبری ضمن اشاره به این حقیقت که دین اسلام، برای دنیا و آخرت مردم برنامه و هدف دارد، می فرمایند: «دشمن و بیگانگان این گونه وانمود می کنند که اگر یک مجموعه، برای ایجاد رفاه و حل مشکلات مردم کار می کند، لزوماً به معنای دورافتادن از معنویت و آرمان هاست. این غلط است. این تصور افراد ساده لوح [یا]... مغرض است. اسلام برای دنیا و آخرت مردم برنامه و هدف دارد. مسؤولان اداره کشور موظف اند همان قدر به امور مادی مردم برسند که به امور معنوی می رسند. ... دنیا و آخرت، [و] رفاه و آرمان، با هم و در کنار هم قابل پیشرفت است

هر اندازه کارگزاران جامعه، از ایمان و تقوای بیش تری برخوردار باشند، انگیزه شان برای خدمت به مردم فزونی می یابد و بیش تر در راستای تأمین نیازها و حل مشکلات آنها می کوشند. در حقیقت، بهترین بستر و سرمایه خدمت رسانی، داشتن ایمان قوی است. مقام معظم رهبری می فرمایند: «در نظام اسلامی، آن چیزی که از همه عناصر بیش تر اهمیت دارد و می تواند مثل کلیدی، قفل های بسته را در همه موارد و مسائل باز کند، عبارت است از ایمان عمیقی که هم همت را بر می انگیزد و هم بازوان و گام ها را محکم می کند و هم دل ها را استحکام می بخشد و انسان امید پیدا می کند. وقتی که مسؤول کشوری، وزیری که در کابینه است، ... [و] مدیری که در بخشی از بخش ها کار می کند، قلبش با چنین ایمان مستحکم باشد و بداند که با تلاش و کار عالمانه و مدبرانه او، بلاشک از سوی خدای متعال بر این کار نتیجه «ای مترتب می شود، هرگز ناامید نمی شود».

ضرورت هماهنگی نهادها

هنگامی روند خدمت رسانی به مردم، به صورت شایسته انجام می گیرد که تمام سازمان ها و نهادهای اجتماعی، با یکدیگر هماهنگی داشته باشند. مقام معظم رهبری درباره ضرورت انسجام و هماهنگی دستگاه های دولتی می فرمایند: «به مسؤولان در سطوح مختلف هم عرض می کنم که یکی از راه های موفقیت عملی و جا گرفتن در چشم مردم، همکاری دستگاه های مختلف و همکاری قوای سه گانه است. نباید همدیگر را تضعیف بکنند. هیچ کس نباید قوای مسؤول مملکت را تضعیف بکند. ... نهادهای قانونی که هر کدام در زیر این بنای شامخ یک ستون هستند، باری را بر دوش دارند. مجموعه این هاست که این بنای با عظمت را سرپا نگاه داشته است. ... اشکال داشتن به یک کار یا دو کار یا ده کار که بعضی از این اشکال ها طوری است که اگر توضیحی داده بشود، ممکن است برطرف هم بشود، ولو برطرف هم نشود، «موجب نمی شود که ما نهادها را تضعیف کنیم».

خدمت به مردم، افتخاری بزرگ

همان گونه که امام خمینی رحمه الله مکرر می فرمودند خود را خدمتگزار مردم بدانید، حضرت آیت الله خامنه ای، شاگرد آن پیر فرزانه نیز همواره بر این مطلب تأکید دارند که

مسئولان در هر رده ای که هستند، باید خود را خدمتگذار مردم بدانند. ایشان در این زمینه می فرمایند: «... این مردم - همان طور که امام مکرر فرمودند - ولی نعمت های ما هستند؛ این شوخی نیست. من یکی از مسئولان را در محضری دیدم که برخوردش با مردم قدری متکبرانه بود، پیغام دادم و گفتم به ایشان بگویید که اگر می خواهد جبران آن برخورد را بکند، باید در همان طور محضری ظاهر بشود و بگوید: ای مردم! من نوکر شمایم. خلاف که نگفته ... یک مسئول کشور چکاره است؟ فلسفه وجودی ما، غیر از خدمت به مردم چیست؟ امام فرمودند: اگر به من خدمتگذار بگویند، بهتر از این است که رهبر بگویند. این حرف درستی است؛ چون خدمتگزاری برای انسانی که دلش بیدار باشد، مدح بزرگ تری است... اگر این ملت شهادت می دادند، که قطعاً می دادند که امام خدمتگذار آن هاست، امام بیش تر خوشحال می شد، که همه ملت یک صدا فریاد بزنند که تو رهبر ما هستی. خدمتگزاری به «مردم افتخار است».

ضرورت پرکردن شکاف های اقتصادی

رهبر معظم انقلاب، ضمن یادآوری خدمات توده های مردم، به دولت مردان تأکید می کنند که بکوشند تا رفاه و آسایش و آرامش خاطر این مردم به نحو احسن تأمین گردد: «... به دولت خدمتگذار و لایق نیز یادآور می شوم که این ملت بزرگ و فدارکار، به خصوص طبقات محروم و پابرهنگان، که بار اصلی انقلاب و کشور را همیشه بر دوش داشته اند، حقاً شایسته خدمت و سزاوار صمیمیت اند. در تمام برنامه ها و تصمیم ها، بیش از هر چیز، لازم است استیفای حقوق و تأمین رفاه و آسایش و رشد مادی و معنوی و حفظ عزّت و شرف آنان مورد توجه باشد. اگر در دوران های گذشته، همه سرمایه و پول و شغل و تحصیل و عمران، خلاصه همه خیرات در جهت منافع مرفهین به کار می رفت ...، نظام اسلامی به عکس، باید تمام همّت خود را به پر کردن شکاف های عمیق اقتصادی و اجتماعی میان فقیر و غنی مصروف کند و سرمایه های مادی و معنوی کشور را در راه خدمت به پابرهنگان - که حقّ حیات به گردن «کشور دارند - به کار اندازد».

پرواضح است که در فضای پرتنش و متشنج، امکان انجام وظایف، آن چنان که باید میسر نمی شود. از این رو، یکی از توصیه های مهم مقام معظم رهبری به مسؤولان، این بوده و هست که مراقب باشند از راه مطرح کردن بحث های نامناسب، فضای عمومی جامعه را متشنج نسازند؛ چون این کار، آنها را از انجام دادن وظایف اصلی که بر عهده دارند باز خواهد داشت: «یک توصیه هم به مسؤولان و فعالان سیاسی عرض کنم. ... مراقب باشید که تهییج سیاسی برای کشور مضر است. فضا باید آرام و متعادل باشد تا دولت و مسؤولان بتوانند به وظایف خود عمل کنند. در شرایط تهییج و متشنج سیاسی، آسان ترین کارهای جاری هم دشوار خواهد شد. ... وحدت کلمه را حفظ کنید. ... امروز وظیفه بزرگی بردوش مسؤولان است و آن این است که این نعمت عظیم خداوندی را که به آنها داده شده - نعمت خدمت به مردم - [را] «شکرگزاری کنند».

اولویت های خدمت رسانی به مردم

مقام معظم رهبری، با اشرافی که به تمام مسائل جامعه دارند، درضمن ارائه رهنمودهای سازنده، بر طرف ساختن سه مسأله فقر، ناامنی و بی سوادی را، از اولویت های جامعه ذکر کردند و به مسؤولان تأکید نمودند در حدّ توان، به برطرف شدن این امور کمک کنند: «کار دیگری که باید انجام دهیم، این است که صحنه جامعه را از سه دشمن بزرگ، یعنی فقر و ناامنی و بی سوادی پاک کنیم. باید آنها را از جامعه برطرف کنیم. باید برای رفع آن برنامه ریزی و کار و تلاش بشود. ناامنی در یک کشور - چه ناامنی قضایی و چه ناامنی شغلی و مدنی - بر خلاف توصیه اسلام است و یک ضدارزش می باشد. باید برای تأمین آن کار بشود. بی سوادی و فقر هم همین گونه است. مبارزه با فقر، غیر از تأمین عدالت اجتماعی است عدالت اجتماعی، یعنی استقرار عدل در جامعه و از بین رفتن هرگونه تبعیض.... ما فقط از راه تعالیم اسلام می توانیم فقر را برطرف کنیم، عدالت اجتماعی را مستقر کنیم. امنیت را ایجاد کنیم و بی سوادی را ریشه کن نماییم. بدون اسلام، نمی توانیم به این اهداف برسیم و «مقاصدمان برآورده نخواهد شد».

کار برای مردم، فلسفه مسؤولیت پذیری

در نظام اسلامی، مسؤولیت ها، زمینه های خدمت افراد به مردم هستند. بر این اساس، مدیران خدمتگزاران مردم اند و در قبال آن ها، تکلیف هایی دارند که باید به شیوه ای نیکو به انجام برسانند. مقام معظم رهبری، در تبیین تکلیف مسؤولان در نظام اسلامی می فرمایند: «وقتی ما می گوئیم «مردم» معنایش این نیست که مردم بیایند رأی بدهند و مسؤول یا نماینده ای را انتخاب کنند، بعد دیگر برای آن مردم هیچ مسؤولیتی وجود نداشته باشد. صرفاً همین باشد که اگر کسی می خواهد برای مردم کاری بکند، به این خاطر باشد که مردم بار دیگر به او رأی دهند. مسأله این نیست. در اسلام و نظام جمهوری اسلامی، فلسفه مسؤولیت پیدا کردن مسؤولان در کشور، این است که برای مردم کار کنند. مسؤولان، برای مردم اند و خدمتگزار و مدیون و امانت دار آنها هستند. مردم محوراند. کسی که در نظام جمهوری اسلامی مسؤولیتی به دست می آورد، باید همه هم و غمش برای مردم باشد؛ ... هم برای دنیای مردم ...، هم «برای معنویت مردم ... این ها، جزو وظایف اصلی حکومت است».

ضرورت رسیدگی به وضع معیشت مردم

برای رسیدگی به امور محرومان و مستضعفان، باید نیازهای آنها اولویت بندی شود. بدون شک مهم ترین نیاز این قشر، اصلاح وضع معیشت آنهاست؛ چون از طریق اصلاح وضع معیشت، به تدریج جنبه های دیگر زندگی آنها نیز رو به بهبود می گذارد. مقام معظم رهبری در این باره می فرمایند: «مسأله معیشت، قطعاً در اولویت اول است. معیشت که نباشد، دین هم نیست، اخلاق هم نیست، حفظ عصمت و عفت هم نیست، امید هم نیست. کسی را که به موقعیتی دست پیدا کرده، به خاطر این که برای رفع نابسامانی و فقر تلاش و مجاهدت کند و شب و روز خودش را صرف نماید، ملامت نخواهند کرد.... عزیزان من! شما بدانید که دشمن شما، ... دشمن این نظام، بُرنده ترین حربه ای که در اختیار خواهد داشت، فقر و گرفتاری اقتصادی مردم است.... اولویت اول برای شما این است که امید مردم را حفظ کنید، اولویت اول این است که شکم مردم را سیر کنید. می شود نشست و حرف های روشن فکری زد [که «اگر فلان طور نشود، فلان طور نخواهد شد، ... اما باید دید واقعیت چیست؟

تأمین روحیه انقلابی در کنار سازندگی

حفظ روحیه انقلابی، از جمله ضرورت هایی است که دست اندرکاران نظام اسلامی باید همواره آن را مدنظر داشته باشند. مقام معظم رهبری، حضرت آیت الله خامنه ای، ضمن اشاره به این امر، در تبیین علت آن از جمله می فرمایند: «علاج مشکلات ما در این است که سازندگی کشور را، در کنار تأمین روحیه انقلابی در مردم و حفظ همان صلابت و چهره با عظمت و هیبت انقلاب ببینیم. اگر به رفاه عمومی نیندیشیم و به سازندگی کشور فکر نکنیم، مطمئناً نظام جمهوری اسلامی نخواهد توانست الگو و تجربه مطلوب را به دنیا ارائه بدهد. اگر در مسایل رفاه زندگی عمومی و ایجاد تسهیلات و رفع مشکلات غرق شویم، به طوری که جهت گیری های انقلابی را به دست غفلت بسپریم، به ابهت و هیبت انقلاب ضربه زده ایم و جاذبه آن را در دنیا مخدوش کرده ایم و این مطمئناً به کارآیی ما ضربه خواهد زد. بنابراین، این دو، «در کنار هم مطرح اند».

رمز پیروزی در خدمت رسانی

برای از میان بردن مشکلات و نارسایی ها، راه کارهای هست که رعایت و مورد توجه قرار دادن آنها، ضروری است. مقام معظم رهبری، در یکی از سخنان خود، راه برطرف کردن مشکلات را چنین توصیف می کنند: «در تمام مشکلات، همان توکل به خدا و وحدت کلمه و فداکاری و مقدّم دانستن منافع کشور و ملت و انقلاب، بر منافع خود و شخص و گروه و باند و نیز طرد رفیق بازی، عامل گشوده شدن همه گره هاست. این راه را امام به ما یاد داد. این راه را رزمندگان با عمل به توصیه امام عظیم الشان رفتند و موفق شدند. ما حالا باید همان راه را برویم. بدانید اگر ملت ایران، توکلشان به خدا، احترامشان برای ارزش های اسلامی، تبعیتشان از مسؤولان امر و وحدت کلمه خودشان را حفظ کنند، هیچ قدرتی از قدرت های مادی را من نمی شناسم که بتواند با ملت ایران با این خصوصیت در بیفتد و پیروز شود؛ بلکه «ملت ایران بر تمام آنها پیروز خواهد شد».

ملاک گزینش خدمتگزاران

مدیران ارشد در انتخاب متصدیان امور، باید کمال دقت را داشته باشند تا افراد کارآمد و در عین حال مؤمن و متعهد را به کارها بگمارند تا آنها با دل سوزی و احساس مسؤولیت بیش تر،

در راستای حل مشکلات بکوشند. مقام معظم رهبری، حضرت آیت الله خامنه ای در این باره می فرمایند: «سعی بشود درباره این گزینش، زیاد دقت [شود]... آن نیروی مؤمن و با اخلاص را جست و جو بکنید. البته این به معنای آن دعوای معروف «تخصص و تعهد» نیست، نه، بحث بر سر کارآمدها و کاردان هاست. ما نمی گوییم به یک مسجد بروید و ببینید چه کسی بهتر عبادت می کند، او را بیاورید؛ نه، در بین آن کسانی که توانایی کار دارند، دنبال عنصر تقوا و تعهد و اخلاص بگردید و او را در رأس کار بگذارید تا آن ... مجموعه نزدیک به شما، همواره بتواند اعتماد شما را جلب کند و شما بتوانید کار را انجام دهید». نیز می فرمایند: «در تشخیص ها، در گزینش اشخاص و در گزینش مسؤولان، باید خدا را در نظر بگیرید. گزینش، باید «گزینش هوشمندانه، عالمانه و دقیق باشد. این ها جزو وظایف حتمی است

کنترل و نظارت بر خدمتگزاران

افزون بر گزینش صحیح و حساب شده کارگزاران، نظارت بر کارها و کنترل عملکردهای آنها نیز، یکی از بایسته هایی است که حتماً باید به آن توجه لازم مبذول شود. مقام معظم رهبری در این باره می فرمایند: «بازرسی، مسأله مهمی است. باید دایم مشغول نگرش باشید و چشم شما داخل دستگاه را ببیند. ... در کار اداری، «حمل به صحت» وجود ندارد، مثلاً بگویید لابد بیچاره ها دارند کارشان را می کنند؛ نه خیر. البته همه برادران خوب اند، اما خوب، معنایش معصوم که نیست. خوب اند، یعنی خیانت نمی کنند، اما اشتباه هم نمی کنند؟ تبلی هم نمی کنند؟» ایشان در ادامه همان سخنان می فرمایند: «ما باید مواظب خودمان و زیردست هایمان باشیم. باید مواظب باشیم که اولاً کار انجام بگیرد، ثانیاً درست انجام بگیرد؛ یعنی غلط و بد انجام نگیرد. ... پس اولاً اصل انجام گرفتن است؛ ثانیاً در جهت بودن و درست بودن است؛ ثالثاً محکم کاری است؛ رابعاً سرعت عمل است. آن وقت شما آقایانی که مراجعه مردمی دارید، یک خامساً هم دارید و آن گشاده رویی در کار است ... مردم را راضی باید برگرداند. اگر این طور شد، بدانید که والله تیزترین پیکان ها در بدنه این کشتی نفوذ نخواهد کرد».

در نظر گرفتن رضای خدا

یگانه عاملی که می تواند در روند خدمت رسانی به مردم، رضایت واقعی آنها را فراهم کرده و وجدان خود فرد را راحت سازد، در نظر گرفتن رضایت خداوند است؛ چون با در نظر گرفتن این اصل، هم توفیقات الهی جلب می گردد، هم نارضایتی های ایجاد شده، پاسخ واقعی و صحیح خود را می یابد و هم خشنودی بیش تر اقشار مردم را محقق می سازد. مقام معظم رهبری در این باره می فرمایند: «اساس قضیه این است که ما بتوانیم رضای الهی را کسب کنیم. اگر رضای الهی را تعقیب کردیم، آن وقت مصلحت مردم، خیر مردم و اجرای عدالت به آسانی برای ما میسر خواهد شد. اگر دنبال رضای خدا نبودیم [و] دنبال رضای این و آن «بودیم، آن وقت کارها نابسامان خواهد شد و سامان کارها حاصل نخواهد شد».

عدالت، مبنای خدمت رسانی

اساس برنامه ریزی های جامعه اسلام، اقامه قسط و عدل است و یگانه راه اصلاح امور و دست یابی به آسایش و آرامش عمومی، حاکمیت یافتن عدالت در تمام عرصه های اجتماع است. مقام معظم رهبری در این باره می فرمایند: «در نظام اسلامی، عدالت مبنای همه تصمیم گیری های اجرایی است و همه مسؤولان بخش های مختلف اجرایی، به خصوص قضایی، باید به جدّ و جهد و با همه اخلاص، در صدد اجرای عدالت در جامعه باشند. امروز در جامعه ما، برترین گام در راه استقرار عدل، رفع محرومیت از طبقات محروم و تهی دست و کم درآمد است که غالباً بیش ترین بار نظام را در همه مراحل به دوش داشته اند و دارند... دفاع از قشر محروم - که صاحبان واقعی انقلاب اند - باید در رأس همه برنامه ریزی های کشور و محور کلیه تحرکات اقتصادی در بخش های مختلف آن باشد و صحت هر سیاست و برنامه اقتصادی، با «چگونگی و اندازه پیشرفت این هدف، در کوتاه مدت یا بلند مدّت سنجیده شود».

هشدار به خدمتگزاران

در مسیر خدمت رسانی به مردم، وجود برخی روحیه ها و عادت های نادرست، مانع محسوب می شوند که تک تک خدمتگزاران جامعه اسلامی، باید این قبیل صفات را از وجود خود پاک کنند و در مقابل، اخلاق و ویژگی های را که به روند خدمت رسانی کمک می کند، در وجود خود ایجاد کرده و ارتقا بخشند. مقام معظم رهبری در این باره می فرمایند: «مسؤولین نظام ...

باید مراقب باشند از عوارضی که در نظام های طاغوتی و غیرمردمی، بیماری همه گیر کارگزاران است، خود را با دقت و وسواس دور نگه دارند؛ بیماری رفاه زدگی و عشرت طلبی، بیماری زد و بند نامشروع و فساد مالی و اداری، بیماری تکبر و دوری از مردم، بیماری دسته بندی های ناسالم و ترجیح مقاصد باندی بر مصالح عمومی و امثال این ها که ابتلای به آن، مانند موربانه، پایه های هر نظامی را سست و پوک می کند. یا دل سپردن به سنت های طاغوتی و رغبت به احیای آنها و بی تفاوتی یا بی اعتنایی به ارزش های اسلامی و انقلابی که دل را می میراند و نشاط و شوق خدمت به مردمی را که مخلصانه جان و مال خود را در راه «انقلاب داده اند، سلب می کند و آنان را ناامید و غمگین می سازد

اصلاحات حقیقی

تا عوامل انحطاط با توجه به شرایط هر دوره ریشه کن نشود، زمینه رشد و تعالی و محقق اهداف متعالی محقق نخواهد شد و اصلاحات، به معنای واقعی انجام نخواهد گرفت. دشمنان هم همواره می کوشند آن اصلاحات واقعی در جامعه ما پا نگیرد. مقام معظم رهبری، برای تحقق اصلاحات واقعی، رهنمودهای فراوانی را در مناسبت های مختلف ارائه نموده اند. ایشان در سخنانی فرمودند: «اگر مسؤولان کشور، به پشتیبانی این مردم و به کمک افکار عمومی بسیار مستعد و علاقه مند، یک مبارزه ی خستگی ناپذیر را با عوامل انحطاط و عقب ماندگی شروع کنند، هم موفق خواهند شد، هم مردم را به هدف های خودشان خواهند رساند، هم خدا را از خود راضی خواهند کرد و اصلاحات به معنای واقعی، به همان معنایی که دشمنان آن را دوست ندارند، ... اما دل های مؤمن و مسؤول به آن علاقه مند است، اتفاق خواهد افتاد. مسؤولان هم دلشان برای این مبارزه می تپد؛ ... آماج این مبارزه سه چیز است: یکی فقر است، یکی فساد است و یکی تبعیض. اگر با فقر و فساد و تبعیض در این کشور مبارزه شود، اصلاحات به معنای حقیقی، اصلاحات انقلابی و اسلامی تحقق پیدا خواهد کرد. مشکلات ما از «این سه پایه شوم و از این سه عنصر مخرب است

سرمشق بودن خدمتگزاران در زهد

در جامعه اسلامی، کسانی می توانند عهده دار مسؤولیت باشند که از ویژه گی هایی چون بی رغبتی به دنیا، تقوا، تعهد، راستی، امین بودن و ... برخوردار باشد. در نظام اسلامی برخلاف

نظام های دیگر، پُست و مقام ها فرصتی برای نیل به خواست های شخصی نیست؛ بلکه فرصت برای کار برای مردم و کسب خشنودی خداست. مقام معظم رهبری در این مورد می فرمایند: «وقتی ما گفتیم حکومت اسلامی، چیزهایی را در زندگی و وضع عادی مردم، در نظام اجتماعی، در افکار و فرهنگ، در همه مناسبات اجتماعی، از جمله در روش و منش کارگزار حکومت اسلامی متعهد شده ایم. این حکومت اسلامی معنای خاص دارد. حکومت اسلامی، غیر از حکومت سلطنتی است، غیر از حکومت دنیایی است، غیر از حکومت طاغوتی است، غیر از سلطه بر مردم است، غیر از زندگی به صورت اغتنام شهوات است. حکومت اسلامی، یعنی کارگزارانش برای اسلام و خدا کار می کنند نه برای خود. ما باید خودمان را به معنای واقعی کلمه ... خدمتگزار مردم بدانیم.... مسؤولان کشور باید به معنای واقعی کلمه، از لحاظ زهد، «یعنی بی رغبتی به زخارف دنیایی، سرمشق دیگران باشند؛ حد آن هم حدّ وَرَع است

هم دلی و وحدت خدمتگزاران

بدون تردید یکی از عوامل بسیار مهمّ پیروزی بر مشکلات، وجود هماهنگی بین مردم و مسؤولان است. به یقین بدون وحدت و هم دلی، درخت انقلاب به ثمر نمی نشست و جنگ تحمیلی و انواع توطئه های دشمنان، از سر راه برداشته نمی شد. در عرصه خدمت رسانی هم، وجود هماهنگی و هم دلی، شرط اصلی موفقیت است. مقام معظم رهبری در این باره می فرمایند: «در جمهوری اسلامی، هم دستی و هم دلی برای مسؤولان یک اصل است. این وحدت و یک پارچگی را واقعاً یک اصل بدانیم، برای آن سرمایه گذاری کنیم و از اختلاف بگذریم. من گمان نمی کنم در طول ده سال گذشته - که امام عزیزمان ره) این همه بیانات حکمت آمیز ایراد کردند - چیزی را به اندازه ی «وحدت» مورد تأکید قرار داده باشند. یکی از دو یا سه موضوعی که ایشان بیش ترین تأکید را می کردند، همین مسأله وحدت دل ها و وحدت زبان ها و وحدت راه ها و هم دستی و هم گامی و هم دلی بوده است. ... مرز میان پیروزی همه جانبه ملت ما، یا خدای ناکرده ناکامی و هدر رفتن همه زحمات گذشته، یک چیز بیش نیست و آن وحدت کلمه میان مردم است

تجمل گراییِ مسؤولان، افزون بر این که فرصت خدمت به مردم را از بین می برد، به لحاظ فرهنگی هم آحاد جامعه را به سمت اسراف سوق می دهد که این کار، با ارزش ها و احکام اسلامی هم خوانی ندارد. مقام معظم رهبری در ضمن سخنانی، این موضوع را چنین توصیف می کنند: «سال هاست که بنده درباره زندگی تشریفاتی مکرر تذکر می دهم. این دو جنبه دارد: یک جنبه از لحاظ اصل پای بندی به تجملات و تشریفات است که این بدو دون شأن انسان والا است ... به علاوه مسرفانه است. تضييع سرمايه ها، تضييع اموال و تضييع موجودی ها در آن هست. این یک بُعد قضیه است که اسراف بد است. اصل تجمل، همراه با اسراف و همراه با زیاده روی است و بد است؛ لیکن جنبه دومی دارد که اهمیتش کم تر از جنبه اول نیست و آن، انعکاس تجمل شما در زندگی مردم است. ... این یک درس عملی است و هر کس این را می بیند، بر او اثر می گذارد. ... اگر این روحیه تجمل گرایی در جامعه ما رواج پیدا کند، ... بسیاری از مشکلات اقتصادی و اجتماعی و اخلاقی کشور اصلاً حل نخواهد شد. ... هیچ وقت عدالت اجتماعی تأمین نخواهد شد. هیچ وقت روحیه برادری و الفت و انس و هم دلی ... پیش نخواهد آمد».

منابع «جمهوری اسلامی ونهضت خدمت رسانی»

بحار الانوار علامه مجلسی

گنجینه آداب اسلامی ج اول محسن آشتیانی

هفته نامه پرتو

هفته نامه بصیر

داستانهایی از عصر رضاخان محمود حکیمی

معاد از دیدگاه آیات وروایات محمدتقی صرفی پور

خوبیها وبدیها محمدتقی صرفی پور

احادیث چهارده معصوم محمدتقی صرفی پور

از کعبه تا محراب محمدتقی صرفی پور

و.....